

СТО ОСЕМДЕСЕТ И СЕДМО ЗАСЕДАНИЕ

София, вторник, 30 юли 1991 г.

(Открито в 15 ч. и 15 м.)

Председателствували: заместник-председателят Гиньо Ганев

Секретари: Трифон Митев и Георги Петров

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звни): Господа, има необходимия кворум. Заседанието се открива.

Проектът за дневен ред ви е раздален.

1. Първо четене на законопроекта за избиране на народни представители, общински съветници и кметове.

2. Второ четене на законопроекта за Конституционен съд.

3. Първо четене на законопроекта за организацията и дейността на Висшия съдебен съвет.

Думата има господин Трендафилов.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Дълга един отговор на господин председателствувания. Тъй като вчера аз предложих да се внесат, или най-малкото да се раздадат законопроектите за местното самоуправление на уважаемите народни представители и се изрази учудване защо не се внасят. Аз сега отново съм учуден защо не са раздадени. Раздават се други закони - днес е раздаден Законът за жилищата. Нямам нищо против това.

Предлагам днес или най-късно утре да се раздадат законопроектите за местното самоуправление, за да могат народните представители да имат становище и да сме в състояние да го обсъждаме заедно със Закона за изборите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Аз се извиждам много, кажете кое точно да се раздаде.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Да се раздадат двата законопроекта за местното самоуправление - на комисията, чието обсъждане започна през м. април и по което има становище на всички заинтересовани комисии, и проектът на Законодателната комисия, който се работи успоредно, тъй като те разработват техния законопроект на принципно друга основа.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вие говорите за самото самоуправление?

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: За самоуправлението.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате ли впечатление дали проектът на Законодателната комисия е приключен?

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Дневният ред разбира се, е предостатъчен за днес. Ще гледаме да мине поне първа и втора точка.

Искам още веднъж да напомня, че вчера отпратих призив тези заграждения около Народното събрание да се изтеглят по към сградата и да не се пречи повече на гражданството да се движи през площада. Това е срам да стоим заградени като в кошара в този парламент. *(Недоволни възгласи от някои народни представители)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стефан Нешев има думата.

СТЕФАН НЕШЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Изпитвам малко неудобство на тази трибуна, за да не ме упрекнете, че искам да разточителствам с времето и да ви отклоня вниманието.

На 4 август свършва срокът на договора ни със Съветския съюз. Аз имам усещането, че този договор трябва да се презавери и ратифицира от Народното събрание. Договорът в неговите шоанси, такъв какъвто ще бъде презаверен или преподписан не е внасян в Народното събрание и се страхувам, че той ако ни се поднесе последният ден ще ни постави в много неудобно положение - да вземем съдбовни решения. Защото аз съм дълбоко убеден, че всяко крайно решение и в едната, и в другата страна ще се отрази пагубно за бъдещето на нашата страна.

За това обръщам вашето внимание, вниманието на Бюрото на Народното събрание - ако това ще касае Народното събрание не бива да се чака последният ден, за да се вземе решение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други становища? Думата има господин Михайлов.

АТАНАС МИХАЙЛОВ: Господин председателю, господа народни представители! И днес не представиха становището по законопроекта за избиране на народни представители и за местни органи на власт. Между другото искам да кажа, че изборите са насрочени за 29 септември и ние отиваме към тях. Смятам, че има нещо много важно и съществено, което трябва да се извърши успоредно с всички ония законопроекти, които смятаме за паложителни, за да излезем пред тези избори поне с нещо, което народът да види, че сме направили в продължение на една година и един-два месеца.

Ние гласувахме Закона за земята, обаче на практика не се получи конкретно нищо, поне сега-засега по този Закон за земята.

Но има и нещо друго - въпросът за реституцията.

Уважаеми господа народни представители! Всеки ден или пък през седми-

да чувате да се купуват предприятия за милиони. Оня ден се продаде предприятието "Морски дракон" във Варна за 1 800 000 лева. Откъде се вземат тези пари?

Затова - върнете отнетото имущество по Закона за едрата градска собственост.

И досега има дребни фабрики, дребни работилници, които навремето са ги смятали за индустриални предприятия. И ги вземаха от гражданите. Аз мога да ви цитирам. Във Варна има едно никакво здание, нарича се содо-лимонadena фабрика "Братя Фичеви". Седи, нищо не го правят. Има една мелница, която е между Варна и Камчия на Иван Дяков. Стои! Зданието стои. Не се прави нищо. Фабрика "Вулкан" е занемарена. Моля ви се, дайте да дадем нещо на тези хора, за да кажем, че системата се сменя. Да кажем, че наистина в България ще стане приватизация и те да получат реално нещо, а не някакви бонове. Моля, да проумеете какво искам да ви кажа.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вижте, не се проумява с оглед на дневния ред. Мисля, че е ясно.

АТАНАС МИХАЙЛОВ: Да. Моля да бъде включена точка в дневния ред - да се гледат и тези законопроекти.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Жан Виденов има думата. И нека да не прекъсваме дискусията по странични пътища.

ЖАН ВИДЕНОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми колеги народни представители! Бих искал най-настоятелно да подкрепя пред вас предложението на колегата Трепдафилов, председател на Комисията по административно-териториалното деление и местните органи на властта, за раздаване на народните представители, с цел предварително запознаване и включване в утрешния дневен ред на новия Закон за местното самоуправление и местната администрация. Няма защо да ви убеждавам, че този законопроект е органически свързан със законопроекта за избиране на народни представители, народни съветници и кметове на населените места и общините.

Предложението ми е действително да обсъдим и ако трябва още днес да прогласуваме, включването в утрешния дневен ред на законопроекта за местното самоуправление и местните органи на власт, внесени от съответната комисия на Народното събрание.

Струва ми се също така, че всички проблеми, свързани с взаимната зависимост между отделни законопроекти, както е в случая между Избирателния закон и Закона за местното самоуправление, биха могли да се изяснят с приемането на законодателната програма на Народното събрание до края на неговата дейност, за която многократно говорим. И сигурно вече е намерено ня-

какво удачно решение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стефан Радославов има думата.

СТЕФАН РАДОСЛАВОВ: Уважаемо Народно събрание! Не знам още колко души трябва да преживеят някои неприятности, за да се разбере една проста истина - няма вечни парламенти, няма вечни хора, но има хора, които се учат от грешките си. Има хора, които не се учат от грешките си. Вие знаете поговорката, че "Не грешни този, който грешни, а този който като грешни, не се поправя".

Бюрото ни обеща да ни предложи един проект за законодателна програма до края на мандата, преди две седмици. Това не стана. Оттогава досега колкото оратори, толкова и предложения за дневен ред и за нови закони. И колкото повече предложения се правят, толкова повече време се губи. И толкова повече трибуната се превръща в скрита агитационна трибуна за предизборна борба, защото друга възможност няма. Искаме или не искаме - това го правим всички.

И сега аз ви питам - докога? Докато припаднат всички? Крайно време е и мисля, че не греша, ако кажа от името на всички парламентаристи, че Бюрото трябва да предложи един проект. Ръководствата на парламентарните групи да го видят, да го предложат и да се свърши с това изтезание. Иначе нито избори ще се направят както трябва и в срока, който е определен, нито парламентаристите ще имат възможност да кандидатстват втори път. Просто няма да има парламентаристи. Не дай Боже!

Много ви моля да настояваме още един път пред господин Гиньо Ганев тази работа да се свърши и то да се свърши утре. Да ни се предложи този дневен ред.

Сега аз например мога да ви предложа и пак да кажа - Закон за приватизацията ще се гледа ли и кога, тъй като реформата, за всички е ясно, че е опряла до нея. Имаме подготвен проект - не влиза в залата. Друг с основание ще каже: "Какви избори ще се правят, и как ще се оправи държавата без модерен Закон за полицията!". И те ще бъдат прави. И така всеки каквото може да измисли и то всичко се налага да се направи. Обаче не забравяйте, има и следващ парламент. Аз просто апелирам към всички.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има господин Йордан Василев.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Благодаря Ви, господин председателю. Колеги, проблемът, който повдигна господин Нешев е крайно съществено и като говорител на парламентарната група СДС бих искал да ви информирам, че в Съюза на демократичните сили пристигат от цялата страна подписки, подбудени

от тревогата на изтичането на договора ни със Съветския съюз и неговото автоматично продължаване на 4 август, ако не се направят някои промени, т.е. ако не се гласува нов или не бъде денонсиран.

Основното искане в тази хилядна подписка е много елементарно. То е да се публикува някъде в печата текстът на бъдещия договор, за да може населението да си каже думата. Ако вие толкова възбудено посрещате едно такова елементарно искане, това ме учудва много. Все пак нали населението има думата, а не само ние тук, в тази зала. И аз съм крайно учуден от тази възбуда.

Затова моето конкретно предложение е: Бюрото на Народното събрание да изиска от съответната комисия този текст и да го даде за публикация и да го внесе в утрешното или в другиденшното заседание, една точка в дневния ред, която да има следния смисъл: решение на Народното събрание, проект: До приемането на новия договор, старият да се смята за денонсиран, за да може да влезе в сила само новият, който ще бъде обсъден очевидно по-дълго време, не може за един ден, прав сте господин Нешев. Това е моето предложение, а който се бои от публично обсъждане, мисля, че се бои просто от народа. Нищо друго. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на господин Мануш Романов.

МАНУШ РОМАНОВ: "До председателя на Бюрото на Народното събрание. Предложение от Мануш Романов, депутат от 19. Сливенски многомандатен район.

Господин председател, моля в дневния ред на пленарното заседание на Народното събрание, в четвъртък, 1 август 1991 г., да бъде включена точка: Разглеждане инцидента между Общинския бароден съвет - Кремиковци и работниците - цигани от квартал "Ботунец I и II", фирма "Кремиковци". Народен представител Мануш Романов."

Внасям съответния документ.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на господин Стефан Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Аз съм съгласен да приклучим, но позволете ми да направя известни забележки.

След мълчаливото ни съгласие с разумното предложение на господин Раdosлавов да не превръщаме тази трибуна в предизборна, отново стават депутати като господин Василев и започват да говорят за договора след едно конкретно, делово предложение на господин Нешев - Бюрото на Народното събрание да проучи въпроса, да ни даде информация и своевременно да бъдем запознати с подготовката за новия договор.

Смятам, че са осъдителни такива изказвания като предпоследното.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на господин Михаил Петков и приключваме нещата, тъй като са ясни и за Бюрото.

МИХАИЛ ПЕТКОВ: Днес се събра само Бюрото на Комисията по външната политика, като господин Вълков - министър на външните работи, беше тук, за да ни даде някои разяснения. Реши се в вдругиден, в 11 часа да се съберат двете комисии - по сигурността и външната политика, за да се реши окончателно този проблем. В момента се водят преговори със Съветския съюз - с ръководството и по-специално с Министерство на външните работи, за да се стигне до някакво споразумение във връзка с денонсирането или по-скоро отменянето на този договор. Естествено е, че това трябва да стане до 4 август т.г. Това е всъщност, което се говори днес. А в четвъртък, както казах, в 11 часа ще има среща и на двете комисии, които да кажат своите становища и да се реши окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на господин Стефан Савов.

СТЕФАН САВОВ: Поисках думата във връзка с това, което каза преди малко господин Михаил Петков. Утре тези две комисии ще се съберат и ще обсъждат въпроса с българо-съветския договор. В наше отсъствие Народното събрание ли, контактната ли група гласувало една нова комисия, в която не фигурира никой от нашата група. Да, усмихвате се, обаче имайте предвид, че тези, които са били заинтересовани от правилния ход на това Народно събрание, са ни викали. Защото това, че не сме присъствували на заседанията, не означава, че не сме идвали, когато се е обсъждал Избирателният закон. И ако вие мислите, че нашата група е незначителна и че не трябва да участва в това заседание, на което ще се обсъжда българо-съветският договор, лъжете се. Вие много добре знаете колко души представляваме. Благодаря ви. *(Оживление в залата, викове)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звни): Мисля, че приключваме. Давам думата на господин Димитър Йончев.

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Уважаеми господа, искам да направя едно пояснение. Днешното събиране беше по инициатива на председателите на комисииите по националната сигурност и външната политика и не представляваше състава на комисииите. Беше помолена изпълнителната власт и господин президентът да обсъдят въпроса заедно с министъра на външните работи за състоянието на този договор. И по-нататък ще бъде по същия начин. Тук не става дума за еднолично решение, а още по-малко за една отделна комисия. Всичките, които правят политиката на страната, имаха тази грижа. И аз не виждам за-

що трябва да го обсъждаме в сегашния дневен ред. Каквото и да се случи, в петък този въпрос ще бъде в дневния ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на господин Александър Джеров. Господин Джеров, моля Ви само две думи, за да преминем към гласуване. Понеже се счита, че ръководството на парламента не е разпространило сред народните представители вашата версия на законопроекта за местното самоуправление, кажете какво е състоянието на този законопроект.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Аз чух направеното изказване. Всъщност то е въпрос към Законодателната комисия. Законопроектът за местното самоуправление първо е дело на специалната Комисия по местните държавни органи, която от Бюрото на Великото Народно събрание е натоварена като водеща комисия. Междувременно при обсъждането съвместно на специализираната комисия и Законодателната комисия са направени и варианти и има готови части, по които ние имаме единно становище. Но останаха още две или три глави - едната е за областите, другата е за финансите, третата е във връзка с кметствата и още няколко въпроса, които не са приключили, всъщност не са дообсъдени. Докато не приключи и тези въпроси да бъдат обсъдени и решени, нямаме начин да го пуснем. А в момента Законодателната комисия изцяло е обърнала внимание на Закона за избиране на народни представители, народни съветници, общински съветници и затова обективна възможност няма да си довършим работата.

Мисля, че и вчера в своето изказване именно в началото аз изтъкнах - на първо място пред нас е Законът за избиране. Веднага след като го завършим, а предполагам, че това ще стане утре, ще минем и към материалния закон за местното самоуправление. Предполагам, че до два дена ще можем да го внесем в пленарната зала.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Сега едно последно уточняване и ще гласуваме.

Първо, господин Трендафилов изясни за това раздаване. Вашият текст мисля, че е раздаден заедно с първоначалния пакет, така поне канцеларията каза и втори път едва ли това трябва да стане. Но ако има нещо допълнително, което е представено от вашата комисия, то ще бъде предоставено на народните представители.

Няколко души във връзка със срока на договора между България и Съветския съюз. Мисля, че вече е съвсем ясно - заседание утре или вдругиден на двете комисии и предложения за пленарния състав на парламента, законопроект, проект за решение или друга гледна точка, която ще разискваме.

Молбата на Бюрото към двете комисии е това да стане час по-скоро, а не, ако на 4 изтича този срок и да получим нещо на 4 на обяд и да се стремим в няколко часа с много притеснение да разглеждаме този проблем.

Аз искам да кажа този път съвсем дефинитивно, че и Бюрото няма повече да чака една или друга комисия да представи малка програма за законодателната дейност на Народното събрание до края на неговия мандат. Обявявам съвсем официално: председателите на парламентарните групи утре в 11 часа, в стаята на председателя на Народното събрание, заедно с Бюрото, ще уточним програмата, която Бюрото ще ви представи. Това трябва да се свърши наистина, защото и аз имам чувството, че тук, в дневния ред всеки си служи със спомени от първите месеци на своето пребиваване в Народното събрание. Тогава ще се разисква и въпросът за приватизацията и за всички други възможности.

Господин Романов, аз с малко неудобство искам да Ви кажа, че този случай, който Вие наричате инцидент в Кремиковци, няма място тук, в тази зала сега. Би трябвало да се види най-напред в една парламентарна комисия. Ако Вие имате повече информация, да поискате едно питане и отговор на питане от съответния министър. Но с един текущ въпрос на управлението да искате да се ангажира парламентът, и то на 1 август, струва ми се, че това не е подходящо и много Ви моля да се пропикнете от тази парламентарна невъзможност.

Бюрото ще вземе акт от това, което се поставя от господин Стефан Савов сега, а и преди малко на едно заседание на Бюрото. Ние имаме право по правилника, а и задължение, ще се съберем с Контактната група да се види дали има нещо, което накърнява по пропорционалния принцип правата на едни или други парламентарни групи. Това може да се направи утре и аз затова ще помоля Вас, господин Башикаров, и господин Гайтанджиев, нека утре в 11 часа на заседанието на Бюрото да дойдете и да преценим повдигнатия въпрос.

Колкото се отнася до радиуса на заграждането от органите на реда на сградата на Великото Народно събрание /на Народното събрание/, това е въпрос, по който в оперативен ред Бюрото ще се занимае въз основа на предложението на господин Петър Берон.

Господа, обръщам се с предложение към вас, нека да гласуваме проекта за дневен ред така, както е предложен в писмен вид и в тази поредица. Гласувайте, господа.

Докато това гласуване тече, поех ангажимент пред председателя на Комитета по икономическата политика господин Карамфилов да кажа на висок глас от това място: комисията се е занимавала с раздадения на народното представителство законопроект за уреждане на жилищните нужди на лицата, които твър-

де отдавна имат жилищно-спестовни влогове. Това е първата комисия, която има своето становище. Той помоли да го огласи тук. Аз на свой ред го помолих това да не стане днес. Ние ще поискаме становища да се изразят без отлагане утре от другите комисии и тогава, господин Карамфилов, ще се чуят всичките, заедно с участието и на представител на правителството. Смятам, че това трябва да бъде така, защото то е в съответствие и на решението, което взехме.

Гласувайте, господа.

244 гласа за, 15 против, 7 се въздържат. Това е днешният дневен ред:

1. Първо четене на законопроекта за избиране на народни представители, общински съветници и кметове.
2. Второ четене на законопроекта за Конституционен съд.
3. Първо четене на законопроекта за организацията и дейността на Висшия съдебен съвет.

Господин Джеров, Вие ми казахте преди малко, че се пише на машина Вашето становище. Кажете това така ли е, кое Ви е било по-удобно. Ние ще постъпим съобразно по-голямата ефикасност на самия парламент. Дали сте готов, дали не - преценете, кажете.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Господин председател, дами и господа! И вчера, и днес вече стана дума, че Законодателната комисия отдели цялото възможно време за обсъждане на законопроекта за избиране на народни представители, общински съветници и кметове. Голяма част от законопроекта е обсъдена, разгледана и доколкото мога да се изразя - одобрена от Законодателната комисия със съответните промени. Утре сутринта от 9 часа започваме отново и в рамките на нашите възможности ще приключим разглеждането окончателно. Въпреки това на мен ми се струва, че би могло да бъде включен в дневния ред като точка първа и да бъде обсъден законопроектът. От своя страна аз бих могъл да изнеса съответен доклад във връзка с този законопроект.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Така е и решено - точка първа: "Избирателен закон".

Думата има председателят на Законодателната комисия за въвеждащ доклад. Имате думата, господин Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Известно е, че за 29 септември са насрочени избори. За разлика от другите избори това са по-комплексни избори затова защото ще бъдат избрани както членовете на бъдещото Народно събрание - народните представители, така и общински съветници, общински кметове и кметове на кметства. И това личи от заглавието на закона, който е внесен за разглеждане.

Глава първа се занимава с общите положения. В тази глава в няколко текста - те са раздадени и няма да ги чета - се поставят основните положения в законопроекта. Принципът, че изборите се провеждат на основата на всеобщо равно и пряко изборително право с тайно гласуване не само е прокламиран, но той е осигурен и в следващите глави. Право да избират имат всички граждани на републиката, след като са навършили 18 години, независимо от раса, народност и т.н., така както това е казано в чл.2 от законопроекта.

Право да бъдат избирани за народни представители имат всички граждани на нашата република, които нямат друго гражданство, навършили са 21 година и на са поставени под запрещение.

Едно различие, на което ще спра вашето внимание - право да бъдат избирани за народни представители са всички български граждани, разбира се, които отговарят на съответните условия, които обаче нямат друго гражданство. За съветници в общинските народни съвети могат да бъдат избирани всички граждани на Република България без това ограничение да съществува. Защо е тази разлика? Тя идва от Конституцията, която определя изискванията за народни представители и за съветници.

Законопроектът е изработен и обсъден на база на споразумението между политическите сили, което беше постигнато след може би повече от едномесечно обсъждане на основните принципи. Законопроектът отчита и опита на Централната изборителна комисия от миналогодишните избори, респ. нейните решения, които са органична част от Закона за избиране на Великото Народно събрание.

Първият дискуссионен въпрос, който произтича още и от глава първа е относно кметовете. Кметовете у нас са два вида - кметове в общини и кметове в кметствата. По отношение на кметовете в общините сме постигнали съгласието да се избират пряко от населението. Другата група кметове - кметовете в кметствата - въпросът е поставен на варианти: или те да бъдат избирани пряко, или от избраните съветници. Това е може би първият въпрос, на който ще моля народните представители, които ще вземат думата, да спрат своето внимание, за да можем ние при изработване на окончателния законопроект на второто четене да можем да отразим точно това, което е решено тук, в тази зала.

Вторият въпрос, който също така не беше решен от Законодателната комисия, защото не е правен въпрос и който също така трябва да бъде решен в тази зала е българските граждани, които живеят в чужбина да гласуват ли или не. За да бъде по-точен - разбира се, че всеки български гражданин, който живее в чужбина, може да се върне тук и ако към деня на изборите е тук, той ще си гласува тук, в нашите изборителни списъци и в съответните секции. Но български

гарските граждани, които са в чужбина и които в деня на изборите ще бъдат в чужбина - това е именно въпросът, по който много моля вие да вземете отношение. Известно ви е - нищо ново няма да кажа - че тази група български граждани при изборите на 10 юни гласуваха. Можем да възприемем същото разрешение, което именно се предлага и което считаме, че ще бъде най-правилното.

Глава втора от законопроекта регулира избирателните списъци в първата част - избирателните списъци за избиране на народни представители, във втората част - за избиране на общински съветници и кметове. Безспорна е голямата разлика между миналогодишните избори и сегашните и това, разбира се, намира своето отражение в регламентацията. Миналата година избирахме само народни представители, сега изборът е сложно съчетан - за няколко групи избирани лица. Тук ще си позволя да обърна вниманието ви на също така дискусияния въпрос или там, където имаме два варианта. Избирателните списъци - досега избирателните списъци бяха изготвяни по азбучен ред. По първото име, съответно знаете и няма защо да ви пояснявам този въпрос. Има предложение да се направят сегашните избирателни списъци по адреси. Какви бяха съображенията, които бяха изложени и от съставителите на законопроекта, и пред членовете на Законодателната комисия? Първият вариант - азбучният ред на всички ни е известен. Вторият вариант, който се предлага като вариант, е по адреси. В такъв случай списъкът ще бъде направен по улица, номер, по блок, вход и т.н. В този случай беше изтъкнато съображението, че всеки един живущ в сградата, в блока, на съответната улица и адрес може веднага да провери дали в списъка на неговата сграда има хора, които не живеят там. Става дума за починалите лица, става дума за напусналите лица, става дума за хората, които сега са дошли и към деня на изборите живеят там. Така че този въпрос също така е поставен на вашето внимание и ще моля народните представители със своите изказвания да ни улеснят, за да можем да направим тази редакция, която ще бъде най-правилна.

Има много текстове, които Законодателната комисия е преработила, но с оглед малкото време, с което разполагахме, не беше възможно да ви предложим нашия вариант, т.е. на Законодателната комисия, но трябва да ви уверя, че ние по същество промени не сме направили. Това са или редакционни промени, или са промени, които се отнасят до по-точното звучене на текста, до по-добрата редакция, до по-добрия систематичен ред. Промени по същество не сме внасяли.

Също така има спорни въпроси във връзка с границите на избирателните райони, наименованията им, номерацията, броя на мандатите.

Друг един въпрос, който изникна днес на заседанието на Законодателната комисия, е - кандидатите за кмет могат ли да се кандидатираат и за народни представители? И понеже и при нас въпросът беше дискуссионен, т.е. и двете становища бяха проявени и поддържани, ние също така поставяме този въпрос пред вас, за да можете именно вие с вашите изказвания да насочите нашето внимание.

Финансирането на предизборната дейност - това е един много основен, много важен въпрос. Той намира своето отражение в законопроекта и затова ще моля също така, когато се взема отношение да се вземе отношение и по този въпрос. Ние счехохме, че трябва малко да проведем и някои консултации, защото става дума дали може да се получи финансиране от чужди юридически или физически лица, доколкото би могло да бъде финансирана предизборната кампания, колко може да получи един избирател и т.н. - това са въпроси, които са залегнали тук и които сами поставят алтернативата.

Известно ви е, че се постигна споразумение избирането на народните представители да се произведе по пропорционалната система в многомандатните избирателни райони въз основа на районни и централни кандидатски листи.

Още един момент, на който си позволявам да спра вашето внимание. Това са чл.23 и 24 от законопроекта. Какво имам предвид?

В член 23 на законопроекта се казва, че броят на съветниците, които се избират във всички общини, се определя от Централната избирателна комисия по предложение на Министерския съвет при следните норми на представителство и следват седем точки, в които се определя колко съветници трябва да бъдат избирани съответно на броя на населеното място. Законодателната комисия предлага тази разпоредба да отпадне изцяло от този проект, за да може да намери своето място в Закона за местното самоуправление. Трябва да ви кажа и нещо друго, че се получава дисонанс между тази норма и съответната в Закона за местното самоуправление - различен брой на съветниците, което разбира се, ние няма да допуснем, когато внасяме втория закон в залата, но все пак това е въпрос, който ми се струва, че по-правилно ще намери своето решение в другия закон.

Също така предлагаме и чл.24, който гласи в проекта - територията на столицата представлява многомандатен избирателен район за избор на 71 съветника в Столичния съвет. В другия закон са доколкото помня 101. Също така предлагаме той да отпадне и да завърши: територията на столицата представлява многомандатен избирателен район. Другата част ще отиде в Закона за местното самоуправление.

Предполагам, че колегите народни представители имат съответния ек-

земляр и затова няма да чета изцяло текстовете. В чл.27, ал.1 е предложено в една избирателна секция да се включат до 1000 жители, вариантът е до 500 жители. Заседанието на Законодателната комисия, което протече много интересно и в тази си част насочи вниманието към варианта - "до 1000 жители". Изтъкнаха се съображения "за" и "против". Ако се направят двойно повече избирателни секции, защото едно е до 1000, а друго е до 500 жители - в единия случай стават два пъти повече, а в другия случай два пъти по-малко. Ако приемем варианта до 500 жители, това би означавало да имаме два пъти повече избирателни секции. Оттук - два пъти повече членове на тези секции, заангажирани, два пъти повече протоколи, два пъти повече работа. Това е не само като факт, но и от гледище на финансови съображения трябва също така да вземем предвид и затова предлагаме да бъде възприет вариантът - избирателната секция да обхваща до 1000 жители.

В чл.28, ал.1, точка 2 - за избиране на народни представители се образуват и избирателни секции в големи строителни, добивни и промишлени обекти в чужбина, в които работят най-малко 50 български граждани. Беше поставен въпросът, че не само, че работят. Който работи - има семейство, това семейство живее там и може да не работи. Затова ние предлагаме да не бъде "в които работят най-малко 50 български граждани", а да бъде "в които работят или живеят най-малко 50 български граждани".

Допълнително ще се опитаме при второто четене да преработим и чл.35, който дава функциите на районните избирателни комисии и чл.36, който обхваща работата на общинските избирателни комисии. Не че възразяваме срещу тук дадената редакция. Тя е добра. Тя е пълна. Тя обхваща почти всичко, но има неща, които допълнително ще трябва да бъдат изчистени, допълнени. Те не биха повлияли тук върху дебатите.

За военнослужещите. И това също е един интересен въпрос. И понеже имахме известни затруднения, помолихме представител на ръководството на Министерството на народната отбрана да дойде тук, за да може да ни помогне за едно по-прецизно редактиране на съответния текст. Това е текстът в чл.10, който ще ви дадем в окончателната редакция след още едно съгласуване допълнително.

За кандидатите за народни представители вече изложих съответните съображения. Трябва да имате предвид, че се предвижда и възможността за издигане на независими кандидати, които се регистрират в самостоятелни кандидатски листи въз основа на подписи на 2000 избиратели от избирателния район. Това представлява новост в рамките на една пропорционална система. Тя е чисто българска и е резултат именно на творческата активност на работната

група, която подготви законопроекта.

За разлика от партиите и коалициите, които могат да издигнат едни и същи кандидати в два района, независимият кандидат може да бъде издигнат като такъв само в един изборителен район. Или кандидат от партийна листа може да фигурира в два изборителни района и в централната листа на партията.

Предизборната кампания беше определена да продължи 30 дни с оглед необходимостта от изясняване и на кандидатите на партийната листа, и на независимите кандидати. Има виждане, че тази кампания може да продължи само 20 дни не само по икономически съображения, но и може би от съображения за намаляване на времето, в което политическата активност ще бъде повишена.

Гласоподаването се предвижда да е с две изборни кугии, две кабинни. Всяка партия или коалиция участва в изборите с едно и също отвяване на бюлетината. Независимите кандидати участват с бял цвят. Това е въпрос, по който ми се струва, че народните представители ще трябва да изразят своето становище.

Струва ми се, че в това кратко време, с което разполагам, насочих вашето внимание към дискуссионните текстове. Другите текстове са дадени в проекта, предполагам, че са обсъдени от всички народни представители, прочетени са и там вече може би работата на парламента ще бъде по-лека.

Много моля отново за вашето становище по вариантите, защото там именно за нас ще бъде по-трудно ние да определим вариантите. Още повече, че това не е правен въпрос, а е по-скоро политически въпрос, въпрос на политическите сили и партии, които участват в парламента.

Благодаря Ви, господин председател.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Кои са авторите на този законопроект? Той е анонимен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ще обясня това.

Има думата пръв за изказване господин Любен Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (от място): Отказвам се засега.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Отказвате се. Господин Румен Данов? Също се отказва.

Господин Йордан Василев има думата.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Уважаеми колеги, аз няма да говоря общо върху закона. Смятам, че се стигна до някакъв приемлив текст. Имам само конкретни предложения по отделни текстове. Ще се опитам просто да спестя време с общи обсъждания.

Член 9. Той се отнася до изборителните списъци. Предлагам една добав-

ка. Избирателните списъци се съставят /тук да бъде добавката/ въз основа на подадена декларация. По-нататък текстът продължава. Очевидно опитът от миналите избори показва, че есграонът не е добра информация. Знаем съмненията и т.н., да не обяснявам повече. Освен това съставяне на списъци по декларации беше практиката на много от проведените в миналите десетилетия избори у нас. Това е традиция.

ГЛАС ОТ БСП: Тоталитарна традиция.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Става дума за преди Втората световна война. Както и изборите през 1946 г., господа. Аз тогава не съм бил достатъчно възрастен, но съм бил жив.

Член 10, ал.2. Става дума за срочнослужещите във Въоръжените сили. Естествено те не могат да бъдат лишени от правото си да гласуват, тук е включено вече, това не е спорна точка, предлагам една добавка. Казва се, че се вписват само в избирателния списък в най-близката до военното поделение секция. Това е точно, коректно, но е пропуснато да се добави един задължителен за командирите срок. Ето какво предлагам да се добави като финал на алинея 2: "Имената им се представят в общинския народен съвет до 35 дни преди изборния ден". Защото е даден срок за кметствата до 30 дни да изготвят списъка. Тоест поне 5 дни трябва да имат, за да включат военнорслужещите в този списък. Затова предлагам такъв срок. Ако не се даде някакво задължение, командирът може в последния ден преди изборите да даде списъка. Това просто не е редно.

Член 12, ал.3. Посочва се един срок за право на гласуване на хората, които са временно регистрирани някъде, а не на постоянно живеене, от 60 дни. Струва ми се, че това е прекалено много и просто би затруднило много хора, които имат различни причини да се местят поради работа, учение и т.н. Разбира се, този срок не може да бъде по-малко и от 30 дни, защото пък тогава ще затрудни кметствата. Аз предлагам на четвъртия ред в ал.3 на чл.12 числото 60 да се замени с 40.

Член 12, ал.5 предлага два варианта, за което спомена и господин Джеров - дали по азбучен ред или по адреси да бъдат съставени списъците. Аз смятам, че подреждането по адреси е по-коректно и се застъпвам за него.

Член 24. Става дума за територията на столицата. Беше споменато от господин Джеров. Тук се повдига един проблем, който според мен изпречва този законопроект пред най-големи трудности, защото е спомената само столицата, а са забравени всички останали градове, които имат вътре общини. Според мен те са в абсолютно същото положение и поставят не само законодателя, но и организаторите на изборите в много затруднено положение. Във всяка общи-

на, която е една община, т.е. град, не разделен на общини, ще има по три бюлетини - една за депутат, една за кмет и една за общинари. В София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, може би и в още други от големите градове, не зная просто кои са разделени на райони, ще трябва да има четвърта бюлетина, а законът предвижда това само за София. А как ще се постъпва там? Кой ще избира общия кмет на Пловдив и районите? Този член просто трябва да визираща всички градове, които имат съставни общини вътре. И дали изобщо е допустимо в едни градове да има гласуване с пет бюлетини, защото ще има един състав на столичен градски съвет, ще има отделно гласуване на общинските съвети - тези 24, които са тук. Същото е вероятно и във Варна, където са четири или пет, същото е и в Пловдив, където са пет или шест. Този проблем аз не мога да го реша, в решението му трябва да участвуват юристите. Аз само го поставям. Проблемът не е само до София, а за всички големи градове, които са разделени на общини.

Член 27, също споменат от господин Джеров, има два варианта. В една избирателна секция се включват до 1000, вариант до 500. Струва ми се, че прекаленото раздробяване до 500 само ще затрудни организаторите на изборите, особено в градовете. В селата е лесно, там ще има по една или две секции. Предлагам вариантът да бъде 1000. Това просто ще улесни и съставянето на комисии и т.н. Мисля, че е ясно.

Не виждам основания за ал.2 на същия член 27 общинската избирателна комисия да може да образува по предложение на временния общински изпълнителен комитет секции с по-малко от 500. Защо? Ами ако са по-малко от 500, предишната алинея предвижда да се разпределят в другите секции. Ако селището е малко до 500, то е една секция, естествено. Предлагам ал.2 да се залича, тя е безсмислена.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Ами ако е в болница? Ако е в старчески дом?

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: За това ли става дума? Добре. Но тогава би трябвало да се поясни, струва ми се, че може да се каже просто в лечебни заведения. Предлагам тогава добавката "в лечебни заведения и старчески домове".

В чл.28 има едно, струва ми се, техническо, но облекчаващо организаторите на изборите предложение. Става дума къде може да се гласува. Точка 1, 2 и 3 на ал.2. Тя гласи: "Избирателите по точки 1 и 2 и на предходната алинея гласуват за кандидатите в централните избирателни листи". Тоест става дума за изпращане на бюлетини в чужбина. Централната избирателна комисия ще трябва да се погрижи за отпечатването на бюлетини по избирателни райони и на една обща листа, съставена от имената на районите. По тази листа всички

ност никой на територията на страната няма да гласува, но тази листа трябва да се отпечата, за да бъде изпратена в чужбина в нашите посолства. Ако се спазва сега предвиденото само за точка 1 и 2, Централната изборителна комисия трябва да бъде заставена да изпраща по-отделни посолства отделни изборителни листи на изборителни райони, само защото там е акостирали един български кораб с да речем 100 или 200 души. Според мен това е излишно затруднение за Централната изборителна комисия.

Затова предлагам към ал.2 да се добави и точка 4, т.е. изпратените веднъж бюлетини с централната изборителна листа да се раздават и на тези кораби, за да не създаваме на нашата комисия излишни затруднения за 100 или 200 души моряци на даден кораб. Това според мен е напълно излишно.

По този начин предлагам ал.3 на чл.27 да се заличи. Тя гласи: "Изборителните от секциите по точка 4 от предходната алинея гласуват за кандидатите в изборителния район, където плавателният съд е регистриран". Това според мен е напълно излишно, а създава огромни технически затруднения и излишни разходи.

Към чл.32, където е указано от какво се състоят секционните изборителни комисии. Предлагам освен председател, заместник-председател, секретар и три до пет членове да се гласува пет до седем членове, за да могат все пак в един цял работен ден, повече от осемчасов, да могат да се заменят и да почиват.

Член 33, ал.2: "Заседанията на изборителните комисии са законни, когато присъствуват повече от половината от техния състав. Решенията се вземат с обикновено мнозинство." Има три варианта - вторият вариант: "Решенията с мнозинство от две трети..." и третият вариант - "Решенията се вземат с общо съгласие, когато не се постигне с обикновено мнозинство". Според мен третият вариант отрича нуждата от втори и трети. Предлагам да остане само първият вариант. Няма логика.

Член 34 се състои от доста точки. Аз бих предложил към точка трета да се направи една добавка и тази точка да гласи цялостно така: "Регистрира /става дума за Централната изборителна комисия/ партиите, изборните коалиции и независимите кандидати, и цветовете на изборните бюлетини; никоя партия или коалиция няма право да използва и регистрира цвят на бюлетина, използвана от друга партия или коалиция, представена във Великото Народно събрание." Може би това ще прозвучи като привилегия за представени тук, спрямо извънпарламентарните сили, но смятам, че това не е някаква особена привилегия и би трябвало да се добави.

Към член 37, ал.4 предлагам да се добави една дума. Ето как гласи той:

"Преброяват гласовете /става дума за секционните избирателни комисии/, изготвят и предават протоколите..." Предлагам да се добави думата "обявяват" след "изготвят". "Преброяват гласовете, изготвят, обявяват и предават протоколите..." В друг член ставаше дума, че трябва да "обявят" и затова трябва да стане съгласуване между двата члена.

Член 43, ал.1 засяга един твърде съществен, според мен, момент, който не може да бъде отменен и трябва да бъде обсъден, макар тук да не са предложени два варианта. Това се обсъжда дълго в работната група и се стигна някак си без особено съгласие до това становище. Аз искам да бъде предложено тук и ще внесе корекция, за да има два варианта. Текстът гласи: "Всеки кандидат за народен представител може да бъде регистриран само от една партия или коалиция най-много в два избирателни района и централната листа." Би трябвало да бъде централната листа, защото е една. Според мен това регистриране в два избирателни района ще създаде не само затруднение на комисията. Това да оставим настрана. Но ми се струва, че създава една предпоставка за подмамване на избирателите и това ме смущава. Ако аз бяха кандидатирани примерно в два района, аз ще трябва да избира после единия, т.е., да поставя хората, които са повярвали във втория район в мен, в положение на измамници. Аз смятам, че никой тук не би искал да направи това. Предлагам да се коригира: "... в един избирателен район и централна листа".

Член 48, ал.1: "Партиите и партийните коалиции могат да регистрират пред Централна избирателна комисия централни избирателни листи". Според мен граматически вече, филологът заговори в мен, е неточно и предлагам текстът да гласи: "Партиите и партийните коалиции регистрират пред Централната избирателна комисия централни избирателни листи." Е, добре, ако не могат как ще правим избори? Просто "регистрират", а не "могат да".

Член 49: "Всяка кандидатска листа може да има по един застъпник във всяка избирателна секция." Предлагам да бъде променено "по двама" със същите съображения - да има време за почивка и някакво хапване. Това продължава от сугринта до вечерта.

Стигам до глева седма - член 53. Очевидно, че в него ще има промени както разбрахме от господин Джеров. Той има консултации с Министерството на отбраната. Но все пак аз ще си позволя една поправка. Член 53 към средата на текста: "... включва свободен достъп до печата, радиото и телевизията, а също така в рамките..." Много е усложнено. Аз предлагам текстът да гласи: "Командирите осигуряват свободен достъп до печата, радиото и телевизията и гарнизонни отпуски, достъп до всички други прояви на предизборната кампания в населеното място на гарнизона." Става дума за населеното място, а не терито-

рията на гарнизона.

Сега, тук има един проблем, който вероятно ще възбуди духовете и трябва да го решим със справедливост и мъдрост, за да не натоварим радиото и телевизията с прекалено много задължения. Но пък и да не ограничим прекалено достъпа до тях. Става въпрос за член 55, ал.1. Той гласи: "Всячки кандидати на партии имат еднакъв достъп до средствата за масово осведомяване." Ако остане само това ми се струва, че от стотината, мисля вече партии в България, от сутрин до вечер телевизията ще трябва да се занимава само с кандидатите за депутати при равен достъп на, представете си колко хора от сто партии. Нека да не са сто, но 80 май има.

Струва ми се, че алинея втора донякъде урежда това - "Българската телеграфна агенция, Българското радио и Българската телевизия при еднакви условия най-малко веднъж безплатно излъчват." Извинявайте, тук има някакво недоразумение. Българската телеграфна агенция не може веднъж да излъчи нещо. Тя излъчва всички новини всеки ден. Това ѝ е работата. Тя трябва да отпадне оттук. Но става дума за Българското радио и Българската телевизия. "При еднакви условия най-малко веднъж". Добре. При еднакви условия, т.е. едно време. Но веднъж за един месец или 25 дни, зависи колко ще се приеме предизборната кампания, ми се струва вече твърде малко. Това трябва да бъде поне веднъж седмично. Предлагам тази добавка. Може да бъде при намалено време. Това трябва да се реши. Но - веднъж седмично. Това са три седмици, т.е. три предавания на всяка политическа сила.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Става дума за изясняване на платформа. Една платформа не се изяснява два пъти.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: "Всяка предизборна агитация или реклама на партия или отделен кандидат чрез тези средства се заплаща по установения ред." Е, извинете, едно предаване за платформа безплатно, останалото да се плаща. Не искам да правя предизборна агитация от трибуната, въпреки обвиненията, на които бях подложен преди малко по другото, което говорих - за дневния ред. Това е просто насъщно. И затова няма да спомена, ще оставя на вас да се досетите кой в тази страна има повече пари. Недейте така. Нека да сме коректни. Просто не искам да го говоря, но искам да апелирам за разум.

Член 56 - предлагам да обогатим с още един параграф този член. Предлагам нов & 7 към член 56 и той да гласи: "Забранява се на кандидатите и на техните представители или агитатори /както е коректно на юридически език/ да раздават парични или материални подаръци на избирателите си. Това би трябвало да се таксува като подкуп и да се наказва по Избирателния закон." Не обвинявам никого, но бих искал да се знае, че това ще се наказва като подкуп. То-

ва не е обвинение, защото става дума за бъдещето, но предпазна мярка. И ако някой в тази зала откаже да гласува това предложение, очевидно признава предварително, че иска да раздава материални подаръци или пари. Това мисля, че е очевидно.

Предлагам към следващия член 57, който се състои от две алинеи, една трета алинея и тя да гласи: "Не се допуска чуждестранни юридически лица да извършват и обявяват резултати от социологически проучвания." Ние си имаме наши социологични институти и смятам, че този път злополучният Инфас няма защо да му пълним гушата с долари. Вече ги и пияме.

Едно съвсем техническо допълнение - това е член 60, & 3: "Партиите или коалициите не могат да упълномощават повече от един свой представител в отделната секция." Аз предлагам накрая да се добави: "по едно и също време". Имам предвид време за почивка и замяна. Мисля, че е съвсем ясно.

Тук има един член, който в мен буди много дълбоко недоумение. Ще ви го прочета. Член 65, ал.1: "Ако мястото..." извинете, приканват ме да бъда по-кратък. Казах ли нещо излишно? (*Реплики от народни представители от БСП: "Много" и "Всичко"*)

Досега говоря само по същество. Ако председателят ми отнеме думата, това е друго нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля Ви, продължавайте. Бюрото няма такава гледна точка.

ЙОРДАН ВАСИЛЕВ: Член 65, ал.1: "Ако мястото в избирателната кутия се окаже недостатъчно да събере пликовете на всички избиратели от избирателната секция, гласуването продължава с пускането на пликове в резервна избирателна кутия от същия вид. В този случай отварянето на двете кутии става едновременно и т.н." Извинете, но всяка секция предварително знае максималния брой на избирателите си, записани в избирателния списък. Откъде ще дойде това излишно количество. Това е недопустимо. Има стандарт за кутиите, в закона е указано колко ще бъдат. Просто предлагам тази алинея да се заличи. Това не може да се допусне. Това е абсолютна предпоставка за фалшификации. Не подозирам никого, но е предпоставка.

Тук един излишен, но трябва да ви кажа, много опасен член 71, ал.1, точка 1. Тя гласи: "Бюлетините са недействителни, когато не са по установения образец." Извинете, ние натоварваме една държавна печатница да изпълни указания от президента образец - формат, цвят, шрифт, напечатано. Ако тя не изпълни и обреже бюлетината с два милиметра по-малко в цяла секция или район бюлетините трябва да бъдат обявени за недействителни. Как така? Комисията, която слага бюлетините в избирателното място е длъжна да установи

дали те са по установения образец или да не ги сложи. Но когато те са влезли в изборителната кутия, в плика, се смята, че са оценени от същата комисия както направени по установения образец. Това предлагам просто да отпадне и следващите алинеи да станат първа и втора вместо втора и трета.

Как ще си я напечатал сам, след като има изрична забрана за предварително разпространяване на бюлетини. Те ще бъдат само в изборителното място.

Тук има едно несъответствие, което ми се струва, че последните редактори на текста не са го установили. Чл.72, ал.2 към края "... това се отнася и за други отклонения на бюлетините от установения образец" /отново същият проблем/ - размер, нюанс на цвета, печатни грешки. Това нещо отрича предишното. Тоест, признава се, че тези бюлетини са действителни, ако има печатна грешка, то вината е на печатницата, ако е обрязана по-тясно и по-широко, също се признава за действително. Предишното, което ви прочетох, ги признава за недействителни. Това трябва да се съгласува. Предното трябва да отпадне.

Стигнахме до чл.74, ал.2. Отново се връщам към същия проблем, повдигнат в началото, за столицата София и другите големи градове. Ето какво гласи: "Град София. Секционните изборителни комисии освен протоколите по предходната алинея съставят още и протокол за гласуването в многомандатния изборителен район за избиране на съветници в Столичния съвет и за кметства." Това се отнася за всички, сложносъставни, да ги наречем, градове, които имат общини и един общ кмет, освен кметове на общините. А тук е казано само за София. Според мен трябва да се направи корекция.

Аз питах варненци и пловдивчани и те ми казаха, че имат общини. Добре, ние ще избираме ли кмет на кметства? Ще се избира ли там? - Няма да има. Тоест, Пловдив ще има само един кмет, а по-дребни кметове по общини няма да има. Ако е така, проблемът отпада. Съжалявам.

Предлагам чл.89, който се състои от една алинея, да се добави втора, която да има следния текст: "Централната изборителна комисия се задължава да публикува в извънредно издание на "Държавен вестник" окончателните резултати от гласуването, вкл. за изборителните секции за цялата страна не по-късно от 30 дни след деня на изборите."

И едно последно предложение, за улесняване на президента, защото тук имаше колебания дали ще може да се прави корекция на мандатите в изборителните райони след оповестяването им /имаше такова обсъждане, защото може да се яви голяма разлика в изборителните числа/ според мен, за да не се стига до такива корекции едно улеснение ще бъде, ако Бюрото на Народното събрание в следващите 2-3 дни публикува резултатите от миналогодишните избори като една основа, но само по многомандатни райони. Тоест, за 28-те райони

на, които ще съвпадат със сегашните за следващите избори. Това ще бъде улеснение и за населението, и на президента и експертите, за да се ориентират за мандатите и след това да няма корекции.

Благодаря ви. Все пак ме изгърпяхте с моето не толкова кратко изложение, но не съм злоупотребявал с вашето внимание. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на народния представител господин Петър Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Парламентарният съюз на СДС ще подкрепи гласуването на законопроекта на първо четене. Този законопроект е резултат на продължителни политически разговори и продължително обсъждане в Законодателната комисия. В него са отстранени несъвършенствата на предишния законопроект, станали причина Централната изборителна комисия да дава тълкувания по текстовете, които просто не съществуваха.

Наред с това този закон ще функционира успоредно с гласувания Закон за Конституционен съд, което също опростява проблемите и ги поставя в една нормална юридическа матрица.

Чл.3 и 5 на този законопроект, които са приципни, са съобразени с чл.2 от Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г. и чл.2 от Международния пакт за гражданските и политическите права. По мое разбиране законопроектът е съобразен изцяло с тези текстове. Това се отнася особено и за чл.28, който третира изборите на български граждани в чужбина. В тази насока аз също поддържам концепцията на господин Василев, защото тя е съобразена с чл.26 от гласуваната вече Конституция.

Аз обаче не мога да споделя неговите разбирания по други два въпроса във връзка с чл.55, защото явно не се обсъжда предложението, което той прави ал.3 и 4 на този текст и също така не се обсъжда броят на вероятните партии, независими кандидати и изборни коалиции. Очевидно ал.2, в първата ѝ част се отнася до платформи на партии, а не до отделни изложения, които се третират в ал.3 и 4.

Същото се отнася и до предложението за публикуване на миналогодишните резултати, защото те едва ли ще съвпадат и техният брой не е наша работа сега.

Споделям обаче неговото разбиране, че чл.12, ал.5 трябва да се приеме във втория вариант - изборителните списъци да бъдат изготвени по адреси. Това е нещо много обяснимо, защото ще създаде нужния социален контрол. Всеки знае съседа си и може да разбере дали вместо съсед е гласувал парашутист - проблеми, които се поставиха при миналите избори.

В заключение, аз считам, че на първо четене законопроекът може да се гласува и, разбира се, успоредно с нашите дебати, след първото четене Законодателната комисия трябва да се съобрази вкл. и с проблемите за териториалното устройство, за броя, вида на мандатите, а също и с проблема за независимите кандидати.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Давам думата на господин Бойко Димитров за реплика.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Господин председателстващ, госпожи и господа народни представители! Репликата ми е малко особена. Аз не искам да контрирам господин Корнажев или да му опонирам по някакъв съществен въпрос, но неговото и на господин Йордан Василев изказване ми дават повод да поставя един въпрос, който много ме занимава, предвид и на опита, който имаме от миналата година. Става дума за изборите в чужбина. Разбирам всички политически съображения, поради които е паложително да се направи възможното и необходимото за участие на българските граждани в чужбина в изборите, но това, което аз апелирам, е при регламентацията на този въпрос да се отчете и миналогодишният опит. Тъй като тези текстове, които сега са записани, са частични, не уреждат въпросите, оставят много неща за тълкувания. За да не бъде подробен, ще спомена например начина на съставяне на избирателните списъци, начина на формиране на избирателните комисии в чужбина, воденето на изборна пропаганда в чужбина, необходимостта да се обявяват изборите от посолствата и съответните наши представителства в чужбина. Според мен, нещата тук са записани малко волунтаристично и не в съответствие с международната практика. Например, създаването на изборни секции по обекти. Това означава нарушаване и оцетяване на суверенитета на други страни. Вярно е, че миналата година такава практика имаше, но само в Съветския съюз. Това беше едно изключение, тъй като иначе в нито една страна извън територията на представителството на съответната държава, никой не може да разкрива избирателни секции.

Тоест, има редица въпроси, които са записани малко с лека ръка, без отчитане на практиката, миналогодишния опит и международния опит.

Настоявам преди второто четене в комисията да се внесе доклад или писмено становище на Министерството на външните работи, което миналата година извърши една голяма работа, имаше и пропуски, и положителни неща, да се отчете и международната практика и между другото да се обсъди вариантът - гласуване по пощата, което е много по-широко разпространено в чужбина, там, където се уреждат такива гласувания. Това е моето конкретно предложение.

ние, тъй като няха намерение да вземам думата за обстойно изказване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви. Давам думата на господин Жан Виденов за реплика.

ЖАН ВИДЕНОВ: Съвсем кратка реплика. Уважаеми колеги, използвам изказванията на предишните двама оратори като повод още един път да обърна вашето внимание върху необходимостта от разглеждането на въпроса за избора на местните органи на самоуправление и въпроса за техните функции и разпределение на правомощията в единство.

За информация на народното представителство трябва да кажа, че единствено в Конституцията до някъде е засегнат въпросът за административното деление на големите градове, в т.ч. и на столицата. В разработения от Комисията по административно-териториално деление законопроект, обсъждан и в Законодателната комисия, този въпрос не се конкретизира. Така че, опитвайки се да го решим на галоп в Закона за изборите, предвиждайки избиране на общински съвети в столицата или в някои други големи градове, отделно на кметове на големите общини в тези градове, ние нищо няма да направим, защото ще се окаже, че сме създали норма за избиране на органи, които нямат функции и не се знае как действуват.

Това е, което бих искал да има предвид народното представителство в по-нататъшните дебати.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Народният представител господин Димитър Куманов е наред.

ДИМИТЪР КУМАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Бих искал да се спра по същество върху някои членове и алинеи на предложението ни законопроект, с оглед внасяне преди всичко на по-голяма организационна стройност.

На първо място имам предвид чл.35, ал.1 на стр.10 и на стр.11 - чл.36, ал.1 и специално техните първи точки. Тези членове и алинеи касаят съответно функциите на районните и общинските избирателни комисии, които предвиждат контрол от страна на тези комисии върху избирателните секции, намиращи се на тяхната територия.

По същество се създава едно двойно ръководство и двоен контрол, които биха ни довели поне до 2 типа грешки - взаимно пречене между районната и общинската комисия, с евентуални непужни спорове между тях и второ, оставане на секции без контрол, като всяка от висшестоящите инстанции би разчитала евентуално, че другата инстанция ще извърши необходимите контролни работи.

От чисто организационна гледна точка такава двойно равноправие спря-

мо секциите от страна на висшестоящите е недопустимо. Още Наполеон е отбелязал, че е по-добре да имаме един лош самостоятелен генерал, отколкото двама добри с еднакви функции.

За спазване на организационния оптимум и за да се предпазим от размишване на отговорностите, предлагам секциите да бъдат контролирани от непосредствено висшестоящите им общински комисии, като тази функция отпадне от дейността на районните комисии. Последните да се явяват само при нужда като арбитър пред съответните секции и общини при възникване на спорни проблеми.

С това т.1 от ал.1 на чл.35 следва да отпадне.

Аналогично е и положението с т.4 от ал.1 на същите членове - 35 и 36, които визират снабдяването на секциите с изборни материали. Ако имаме двама отговорници, рискуваме да стигнем до безотговорност и пропуски.

По същия начин да се запази съответната т.4 само в чл.36.

По отношение на чл.59, който визира финансирането на предизборната дейност. Предвидена е максимална сума за кандидат до 50 000 лв. Според предхождания чл.58 държавата ще финансира предварително партиите най-много с 50 процента от полагаемата им се от държавата сума. А това ще постави бедните партии и коалиции в твърде неравноправно финансово положение в сравнение с богатите участници /има предвид конкретно БСП и евентуално бизнес-блока/ и с това ще превърне предизборната борба в грубо неравноправна във финансово отношение. Поради това предлагам предвидената граница от 50 000 лв. да бъде снижена примерно на 20 000 лв. или да се приеме, че допълнително финансиране може да бъде в рамките най-много на 20 процента повече от предвидената държавна субсидия.

Бих искал да се спра и на чл.87, стр.29. Този член третира случаите за предсрочно прекратяване на пълномощията на народните представители. Предлагам към него да се добави и една нова т.5 с примерен текст: "По искане на избирателите, в случай, че народният представител е изменил грубо на предизборната си платформа, това се удостоверява с подписите на повече от половината избиратели в района."

Мотивите: народният представител е такъв, докато изразява волята на избирателите си, чийто пълномощник се счита.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител господин Стефан Стайнов.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Изборите са насрочени. Те се очакват с рязко нетърпение. Затова каквито и съмнения и несъгласия със законопроекта

да възникват у всеки от нас, мисля, че главното в усилията ни трябва да бъде търсенето на конструктивно разрешение.

Ръководен от такова разбиране, изразявам принципна подкрепа на предлаганата пропорционална система с "окръжен" териториален модул, независимо че дълбоко в себе си съм привърженик на мажоритарната система. Но очевидно нашето общество и политическата ситуация дават превес на пропорционалната.

Предлагам съвсем накратко на вниманието ви моите виждания по няколко проблема.

Първият е въпрос: универсален закон ли създаваме? Тоест, по този закон многократно ли ще се произвеждат избори или само на 29 септември т.г.? И ако по отношение избори за Народно събрание, мисля, че това може да се приеме, то що се отнася за местните избори, нещата стоят по-различно.

Убеден съм, че нови избори за местни органи ще се наложат в близко време, преди изтичането на 4-годишния мандат. С оглед на това предлагам още веднъж да се анализира структурата на законопроекта и някои негови конкретни постановки и да се търси усъвършенствуване, което да позволява и общото, и разделното произвеждане на избори за парламент и за местни органи.

Второ, след като в законопроекта се предвижда балотаж при избирането на кметовете, независимо че има и алтернатива за избор на кметовете от общинските съвети, то още в основните положения би следвало да се заложи произвеждането на избори в два дни, а не само в един, както е записано в първата алинея на чл.6. В този дух по всяка вероятност ще се наложи и да се допълни президентският указ и да бъде издаден нов такъв.

Третият въпрос е свързан с избирателното райониране. Както казах в началото, аз поддържам предложения модул. Мисля обаче, че е правилно да се направят 2 допълнения с оглед да се изключат възможности за последващо превратно тълкуване. Тъй като окръжните граници нямат юридическа стойност, да се прецизира, че става дума за окръжните граници, с внесените в тях корекции с президентски укази след закриването на окръзите /те бяха приведени в съответствие с областите/, както и да се фиксира допустимото отклонение в броя на населението спрямо средното.

На четвърто място искам да изразя подкрепа на варианта, който осигурява възможност на всички български граждани зад граница, които пожелаят, за да могат да гласуват. Това обаче трябва да може да става не само без допълнителни разходи за държавата, а и като се оцени обстоятелството, че от деня, в който ще влезе в сила законът, до датата, насрочена за изборите остава по-малко от технологически необходимото време за една препозна организация.

Считам като правило, че такова гласуване трябва да бъде осигурено в българските посолства и консулства в съответните държави, а ако е възможно да се организира и чрез пощата.

И накрая петия, последния въпрос; на който искам да се спра малко по-обстойно е този за положението, в което законопроекът поставя независимите кандидати. При други поводи съм излагал мотиви в подкрепа на особеното значение на независимите политици, депутати, съветници, кметове в политическия ни живот, особено в съвременните условия на остра политическа поляризация и затова сега ще ги спестя от повторение. Мисля обаче, че по силата на редица постановки в законопроекта независимите кандидати се поставят в значително по-неизгодно положение, отколкото кандидатите на партиите и коалициите. Става дума най-общо за това, че при възприемането на пропорционалната избирателна система всъщност независимите кандидати ще участват в мажоритарно състезание. Мисля, че за всички, които са в тази зала е пределно ясна съществената разлика между двете форми на предизборна борба. Приемам като напълно обосновани ограничителните условия при регистрирането, свързани с изискването на 2000 подписа на избирателя от съответния избирателен район и със сформирването на инициативни комитети, регистрирани в съответната избирателна комисия. Оттук-нататък обаче се предлагат директно или индиректно постановки, които според моите схващания имат определено дискриминационен характер. Без да ги коментирам една по една, правя следните конкретни предложения:

Независимите кандидати да може да се регистрират също така в два избирателни района, както това право е признато на кандидатите на партиите и коалициите.

Независими кандидати /примерно двама до петима/ да могат да се групират за оползотворяване на неизползуваните гласове на национално ниво чрез квазицентрална листа.

Оползотворяването на подадените за независими кандидати гласове на национално ниво да става без ограничение, т.е. без да се изисква да има поне един избран кандидат от групата по регионални листи или да се прилага принципът на 4-процентовия праг.

Уважаеми дами и господа!

Известен ми е основният аргумент на колегите, които биха възразили на това ми предложение, а именно, че либерализирането на режима за участие в изборите на независими кандидати би могло да се използва от политически сили, които нямат правото да се регистрират като политически партии, за да проникнат, така да се каже, нелегално в парламента. Отхвърлям обаче този ар-

гумент като несериозен и съм убеден, че и онези, които биха си послужили с него ще се откажат, ако се замислят малко по-сериозно върху същността му. Призовавам всички народни представители да подкрепят каузата на независимите кандидати! Уверявам ви - няма никаква опасност в близките десетилетия независимите да изместят партиите от политическия живот. Благодаря. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има господин Александър Праматарски. След него ще говори господин Стефан Савов.

АЛЕКСАНДЪР ПРАМАТАРСКИ: Благодаря Ви, господин председателствуваш. Аз за разлика от колегите, които досега взеха думата за Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове няма да се впускам в подробностите на този закон, тъй като той е на първо четене и аз смятам, че тук трябва по принцип да се изложат някои съображения така, както направи господин Стайнов. Въпросът за изборите, които ние всички желаем наистина трябва да бъде увелчан от нашите усилия с един избирателен закон.

Тук обаче трябва веднага да подчертая, че преди приемането на този Закон за изборите съществува един основен, бих го нарекъл предиференциален въпрос. На няколко пъти беше поставян тук въпросът за местното самоуправление и създаването на Закона за административно-териториалното устройство на нашата страна. Явно някои от колегите, които са в тази зала, не разбират за какво става дума, но на мен ми се ще да има яснота по този въпрос, тъй като трябва да има яснота и в избирателите.

Комисията по административно-териториалното устройство, което според мен добре си свърши работата в продължение на една година и създаде един не лош проект за местното самоуправление, създаде и проект за административно-териториалното устройство на страната. Тя има абсолютното основание този законопроект да бъде разгледан в пленарната зала. Защо се налага това? Налага се поради обстоятелството, че със Закона за изборите, за избиране на народни представители, съветници и кметове фактически се предрешава въпросът за административно-териториалното устройство на страната. На практика се получава така, че ние сега обсъждаме на първо четене по принцип един закон за избиране на... обаче не става ясно за какво. В случая ние не можем да приемем такъв закон затова, защото нямаме преди това Закон за административно-териториалното устройство на страната. Тук искам да припомня на всички народни представители за това, че в Комисията по административно-териториално устройство при изготвянето на този проект бяха поканени всичките 200 мажоритарни народни представители, които, сондирайки мнението на своите избиратели, поставиха въпросите за административно-терито-

риалното устройство на страната.

Не зная колко са, но са стотици на брой предложения за обособяване на отделни общини, на отделни кметства, на отделни околии, които съществуват в този проект и затова поставянето на въпроса за Избирателен закон, преди да бъдат приети тези законопроекти, според мен е едно голямо недоразумение и то ще създаде едно изключително високо социално напрежение в цялата ни страна.

Лично аз съм убеден като народен представител от 148. едномандатен избирателен район, че много от избирателите няма да желаят да участвуват в местните избори, затова, защото те имат нагласата за създаването на новите административно-териториални единици. Затова когато ние днес разглеждаме този законопроект трябва да ни е ясно, че той фактически не само не започва реформа в административно-териториалното устройство на страната, а нещо тъкмо обратното - то консервира за още един период от 4 години досега съществуващите структури, които са изключително непопулярни сред нашите избиратели и които, пак ви казвам, съмнява ме, че ще доведат до това хората да не участват в избиране на местните органи на държавна власт. И затова аз поставям отново този въпрос и ми се струва, че е най-добре и така е редно - най-напред да бъде взето становище от Обикновеното вече Народно събрание по въпроса за административно-териториалното устройство на страната като бъде разгледан проектът, който е внесен още от м. март в събранието и Законът за местното самоуправление.

Що се отнася до самия законопроект така, както той съществува - аз казах - няма да се спирам в подробности на отделните текстове и за да бъда съвсем разбираем за вас, колеги народни представители, а налявам се и за хората, които ни слушат, ще кажа следното: този избирателен закон е изключително тежък, изключително неразбираем и ще създаде изключително много затруднения в практическото му приложение при произвеждането на предстоящите избори. Основната причина за това според мен се дължи на факта, че едновременно се налага да бъдат произведени и местните, и парламентарните избори. Аз не виждам сериозна причина, която да налага обаче едновременното произвеждане на двата вида избори. *(По лицата на мнозина депутати в залата се виждат усмивки)*

Не се смейте, господа, като видите само с колко бюлетини ще бъде избирателят, обикновеният гражданин да се справи с тях...

ЖАН ВИДЕНОВ *(от място)*: Ами да сложи само една - синята...

АЛЕКСАНДЪР ПРАМАТАРСКИ: Аз съм сигурен, че повече ще са със синята, господин Виденов, но това е отделен въпрос.

Така че самата структура на този закон го прави изключително тежък и неразбираем. Това означава, че в едно селце един и същи избирател трябва да гласува за кмет на кметството, трябва да гласува за общински съветници на общината, трябва да гласува пряко за кмет на общината, трябва да гласува и за народен представител. Аз се съмнявам, че биха могли избирателите свободно да оперират с толкова много бюлетини и цветове. *(Ръкопляскания)* Така че всичко това, което изброих досега ме кара да мисля и да стигам до единствено, според мен, аргументирания извод, че трябва изборите за Народно събрание и за кметове, и за общински съветници да не бъдат произвеждани в един и същи ден *(ръкопляскания, господин Виденов шумно реагира)*

Господин Виденов, запазете си своите възклицания, ще Ви обясня защо.

Касае се за следното - няма пречка, според мен, в един ден, примерно в събота да бъдат произведени изборите или за Народно събрание или за местни органи. В следващия ден да бъдат произведени другите избори. Това ще даде възможност на хората да се ориентират правилно. Просто технически те ще могат да осъществят своето конституционно право на глас. Така че, казвам пак - гледайки този законопроект и имайки предвид това, че хората по места желаят да бъде отпочната административно-териториалната реформа, каквато с този закон не се предвижда, имайки предвид тежестта на този закон, неговата изключителна сложност, аз смятам, че събранието трябва да вземе решение по този въпрос - дали да бъдат произведени в един и същи ден едновременно и общинските, и парламентарните избори като въпрос първи и като въпрос втори. Смятам народните представители да се произнесат със своя глас за това - желаят ли в страната да започне административно-териториалната реформа или желаят да я консервират за още един период от 4 години. Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря. Вие имате думата за реплика, госпожа Митева. След това ще говори господин Стефан Савов.

МАРИЕЛА МИТЕВА: Реплика на господин Праматарски, що се отнася до въпроса дали местните и парламентарните избори трябва да се произвеждат едновременно.

Категорично възразявам срещу всякакви опити Великото Народно събрание да взема още веднъж становище по този въпрос, защото то се е произнесло по него в Конституцията, в нейните Преходни и заключителни разпоредби. Там изрично е споменато, че местните и парламентарните избори се произвеждат едновременно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Заповядайте, господин Праматарски, кажете под формата на сложната дума "дуплика" това, което искате.

АЛЕКСАНДЪР ПРАМАТАРСКИ: Така е, в Конституцията е предвидено това нещо, но и други неща са предвидени в Конституцията. Аз си спомням, че когато се обсъждаше въпросът за административно-териториалното устройство, в ал.1 на текста беше прието общини и области. И тогава компромисният вариант в ал.2, че със закон могат да бъдат създавани и други административно-териториални единици. Тогава народните представители се съгласиха, предполагам, аз лично не съм се съгласил с това, с надеждата, че ще бъдат създадени т.нар. околии. Това обаче не става. Така че нека не се позоваваме на една конституция, която в случая не ни върши работа. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Стефан Савов.

СТЕФАН САВОВ: Господин председател, уважаеми колеги! Аз ще говоря по някои по-общи въпроси, които одобряваме или които нашата парламентарна група не одобрява.

Вие знаете, че нашата група беше за мажоритарна система, но в хода на работата, аз бях един от участниците в работната група, ние приехме пропорционалната система, така както и Българската социалистическа партия беше поначало за смесена система и се прие пропорционалната система. Ние сме единствено за пропорционалната система за партии и коалиции и за централно разпределение на изборите по избирателните райони мандати.

Във връзка с това искам още отсега да кажа, че твърдо поддържаме избирателните райони да бъдат 31. Това ще рече старите 28 окръга, като София се раздели на три и Пловдив на два. Защо? За да могат да бъдат избирателните листи къси, защото иначе в София ще имаме избирателна листа с над 30 депутата. По този начин избирателите няма да имат възможност да имат лично отношение към своите кандидати. Има някакви предложения да се направят тези избирателни райони от 31 на 25, 26 като се съединят някои окръзи. Аз бих искал да възразя по този въпрос. Все пак старите окръзи са административно-териториални единици, които са добре познати на населението и самото събиране, да речем както има предложение примерно на Сливен с Ямбол, или на Видин с Михайловград ще затрудни извънредно много избирателния процес, поради това че комуникации и всичко друго е изградено все пак на този окръжен принцип, да не говорим за това, че съществуват и някои дразги между старите окръзи. В съзнанието на населението те са все пак здраво залегнали.

Говоря по някои неща, които нашата парламентарна група е обсъждала. Ние сме за този избирателен праг, който е залегнал, от 4 процента.

Няколко думи за независимите. При една мажоритарна система, такава каквато я предпочитаме, разбира се независимите сякаш да имат най-добри

възможности. Но сега вече, когато сме приели пропорционалната система и аз смятам, че по този въпрос ние ще постигнем безспорно едно съгласие, независимите, както каза господин Стайнов, може би действително ще изпаднат в едно не съвсем равноправно положение с кандидатите в партийните коалиции. Аз бих казал така. Ние не държим на това партийните кандидати да имат право да участвуват в три изборителни възможности - две в районните и една в централната листа. На нас ни се струва, че е напълно достатъчно и, както каза и колегата Йордан Василев, е много по-морално всеки кандидат, който е кандидатирал в партийна листа да има право да се кандидатира в един изборителен район и в централната листа ще бъде включен по задължение. Защото всички, които са включени в регионалните листи, ще бъдат включени и в централната.

Казах вече, че безспорно има известна неравноправност между независимите и партийните кандидати. Но в никакъв случай не бихме се съгласили независимите да имат право да се кандидатира в две изборителни коалиции. Защо? Защото тогава вече една част от гласовете ще бъдат загубени, тъй като те няма да влязат в централната листа, освен ако се предвиди, че независимите ще имат право на коалиция. Но това пък вече означава, че няма да бъдат независими, а ще бъдат една партия на независимите. В такъв случай те предварително би трябвало да се кандидатира, защото това ще бъде партия на няколко независими. Защото предполагам, че в страната, въпреки тази бариера, която е сложена съвсем правилно от 2000 подписа, от един изборителен комитет, така да се каже, въпреки това аз предполагам, че в България има много кандидати за слава и ще има много независими. Голяма част от тях ще бъдат практически несериозни. Разбира се, всички те не биха могли да се коалират, това е смешно, бих казал невъзможно техните гласове да се коалират, защото това ще означава фактически създаването на нова партия. Дори на 4-5 души, които мислят, че имат близки идеологии, в такъв случай те трябва да си регистрират една партия, която могат да парекат партия на независимите. Във Франция има такава партия и да се кандидатира като партия.

Толкова за независимите.

Безспорно, че трябва да става не по имена, а по адреси. Това е съвсем ясно.

Безспорно, че би трябвало, за да избегнем всичко, което стана в този парламент, би трябвало секционните протоколи да бъдат обнародвани.

Но сега да кажа по 2-3 въпроса, по които ще има предполагам доста голяма борба тук в залата на парламента.

Не знам защо се прокарва идеята още от работната група, сега знам и в За-

конодателната комисия, гражданите на Република България, така както казва господин Бойко Димитров, които са в чужбина, да нямат право на гласуване. На мен ми се струва, че, първо, това не е конституционно. Член 26 от Конституцията, ал.1 казва, че гражданите на Република България, където и да се намират, имат всички права и задължения по тази Конституция. В такъв случай ясно е, че те ще имат право и да гласуват, още повече, че имаха право и в миналите избори. Ние не бихме могли да се върнем назад. Но, разбира се, не бихме могли да осигурим участието на всички, това ще струва много пари. Затова тези граждани, които имат желание, ще могат и трябва да им се даде тази възможност да гласуват в нашите посолства и в нашите консулства. Това е територия на България и няма никакви пречки там именно да изпълнят те своето гражданско задължение. Не е морално, бих казал, освен че е противоконституционно, тях да ги лишим от това право. На мен ми се струва, че вече трябва да се проникнем от съзнанието, че българските граждани, които са в чужбина, не са никакви врагове на народа или бегълци и т.н. така както 45 години бяха третирани. Напротив, ние трябва да им даваме всички възможности, да им показваме, че те са български граждани, за да можем да бъдем с надеждата те да се върнат в България и да работят. Да работят и там за България. Една такава дискриминация в никой случай няма да се отрази добре. Мисля, че всеки един от нас би трябвало да обсъди този въпрос.

Военнослужещите. Също в началото на работната група имахме известни различия поради това, че министърът на народната отбрана бе поискал във военните поделения да не се прави предизборна агитация. Този въпрос е разрешен сега и би било смешно, миналата година военносслужещите гласуваха, сега да не гласуват. Но аз предлагам в текста да се каже изрично, това е в чл.53 дори по-силно отколкото го каза моят уважаем колега Йордан Василев, че командирите са задължени да осигурят свободен достъп до периодичния печат, радиото и телевизията, и достъп до други прояви в населеното място на гарнизона в рамките на гарнизонните отпуски. Вижте, сега, казвам задължени, защото лично аз си позволявам да кажа, че все още не вярвам, че деполитизацията е дълбоко проникнала в душите и сърцата на някои хора. Затова едно задължение в Избирателния закон ще бъде много по-правилно, защото иначе ние ще имаме в тези военни поделения, които искаме да ги избавим от известни смутове, от известни противопоставяния, знаете, че всичко забранено става най-желано. И дори, както един каза, оставете какво ще говорим за агитация. Достатъчно е, че старшините ще им говорят да гласуват за една партия, за да гласуват те точно обратното. Но това е в рамките на шегата. Така или иначе аз смятам, че в Избирателния закон трябва да бъде ясно казано, че командирите

са задължени да осигурят свободен достъп и т.н., и т.н.

Още няколко думи. В никой случай не сме съгласни с чл.24, с който София изведнъж става една община, многомандатен изборителен район за избиране на 71 съветника. Това според нас ще предизвика голям хаос. В София има изградени общини, може да си мисли, че те са много, може да се намалят по някакъв начин, не разбира се механичен, но изведнъж ние да превърнем София в една община и да дадем на кмета на София огромни права той да назначава практически кметове, това не е приемливо за нашата парламентарна група. Ние смятаме, че за общините кметовете трябва да бъдат избирани непряко - от общинските съветници, а в кметствата, там вече няма как, там хората се познаят, искат лицето и там изборът трябва да бъде пряк.

Една забележка искам да направя по чл.6, ал.1 изборите се произвеждат в един неработен ден за цялата страна. Това е невъзможно, въобще не е и правилно. Защото във всеки случай за кметовете ще има балотаж. Това е една редакционна поправка, която трябва да избегнем по някакъв начин, защото по-вечето от кметствата ще изберат едва във втория ден, значи другата неделя кметовете си.

Ще спра вниманието ви на химическата индикация. Не мога да ви кажа кой член точно, това не е важно. Това беше мое предложение в работната група и беше много ясно за какво става въпрос. Става въпрос за химическа индикация на палеца на дясната ръка или палеца на лявата ръка. Това ще се определи в закона. Това беше прието в работната група, беше прието от всички на обяд, а на другата сутрин този въпрос беше отново поставен като спорен. Кой се страхува от индикация на пръста, която е абсолютно сигурна. Кой се страхува? Аз се надявам, че никой. Аз си спомням, че когато този въпрос се обсъждаше на "кръглата маса", след това господин Румен Воденичаров изведнъж успя да раздуе разни химически истории и т.п. На мен ми се струва, че ние трябва да направим всичко възможно с този Изборителен закон да избегнем критиките, които станаха в това Народно събрание. Например за индикацията с палец аз смятам, че хората тук всички се смятат и културни, и т.п. и с това няма да бъде засегнато тяхното достойнство, че ще носят един-два дни като всички граждани на България тази индикация. Ще се избягнат абсолютно споровете за двойно гласуване. Така че настояваме за химическа индикация по някакъв начин, в края на краищата, дали ще бъде палец, дали ще бъде някъде другаде, но няма защо просто да предизвикваме нови спорове, които са ненужни.

И понеже стана въпрос за спорове, предложихме и мисля, че това ще бъде много добре в Централната изборителна комисия да има не само юристи. Направихме съответни предложения за това. Предлагаме да влязат и специа-

листи по информатика, математици, защото в края на краищата юристите виждат едни неща, специалистите по информатика и математиците - други. И това може би вече все пак ще избегнем с публикуването на секционните протоколи, което трябва да стане задължително, всички тези спорове, и всички тези съмнения, които се повдигнаха в това Народно събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата народният представител господин Венцислав Бъчваров.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! Аз благодаря на моя колега Александър Праматарски, защото той много обстойно разгледа въпроса за двата законопроекта за местните органи на властта и за административното деление. Така че, аз не бих искал да повторя същото - това, което и аз бих казал.

Ще премина направо върху няколко конкретни бележки върху Закона за избиране на народни представители.

Доколкото в член 13 и 14 в настоящия законопроект се говори за временни изпълнителни комитети, това означава, че ние всъщност разглеждаме един закон, който действа само за изборите на 29 септември. Освен ако искаме да направим един закон с по-нататъшно действие. В такъв случай би трябвало в членове 13 и 14 да помислим дали редакцията "временни изпълнителни комитети" трябва да остане.

Предлагам в заглавието да посочим нещо, което да отбележи какво Народно събрание ще избираме. И искам да ви обърна внимание, че е редно, че е добре да възстановим старата българска традиция - да померираме обикновените Народни събрания. И тъй като следващото Народно събрание ще бъде 36 поред, съгласно традицията на България, предлагам законът да се нарича Закон за избиране на народни представители за тридесет и шестото обикновено Народно събрание, общински съветници и кметове.

Веднага искам да отида на член 2, ал.3, която се явява според мен един анахронизъм, тъй като преди няколко месеца беше премахнат указът за временно жителство и т.н. Предлагам текстът да гласи така: "Право да избират общински съветници и кметове имат гражданите с адресна регистрация в общината, най-малко два месеца преди изборния ден."

По-нататък искам да отида към член 21, който малко ме смущава затова, защото тук са фиксирани 31 избирателни райони. Искам да ви кажа, че аз лично оспорвам това деление, по простата причина, че се получават по този начин избирателни райони, където в някои от тях ще имаме само по четирима души кандидати за народни представители, а в други ще имаме 12 души. Тоест, 6 района ще имат 4 души кандидати, 7 района ще имат 6 души кандидати, 7 района

ще имат 8 души кандидати, 7 района ще имат 10 души кандидати и 4 района ще имат 12 души кандидати по тази предложена система. Неравнопоставеността на кандидатите за народни представители в различните райони е очевидна и тук би трябвало да се мине към някаква друга районизация. Нека да се помисли, да не се избързва с точно това фиксиране. Може пак да се използват структурите на бившите окръзи, затова, защото на окръжен принцип е изградена и териториалната изчислителна система и много организационни единици, но така или иначе да се даде възможност тази ножица, тази разлика - от 4 до 12 да бъде свита в по-малък размер.

И в този дух член 21 би трябвало да получи редакция в смисъл: "За произвеждане на избори за народни представители територията на страната се разделя на избирателни райони, които се определят от Централната избирателна комисия." Забележете, алинея втора дава на президента изпълномощия, които не му се полагат по Конституция. А това е една техническа работа, която трябва да бъде извършена от Централната избирателна комисия.

Що се отнася до член 32 искам да обърна внимание, той говори за секционните избирателни комисии - така както са дадени - председател, заместник-председател, секретар и три до пет членове, се получава възможност секционните комисии да бъдат с четно число членове. Аз предлагам да бъдат фиксирани вместо три до пет, двама до четирима членове.

Стана дума преди малко по отношение системата на гласуване - тя да стане в един или два дена. Уважаеми колеги народни представители, предлага се секциите да се организират на принципа 1000 души жители. Практически и теоретически това означава около 700-750 души избиратели. Технологическото време, което е необходимо за гласуване с две урни, с две кабинки, е много повече от една минута. Вие знаете за много секции, където гласуваха по 800-1000 души през изминалите избори. Тогава се наложи да се открият две, три, дори четири избирателни кабинки, където да може в къс период от време да бъдат поети много по-голям брой избиратели. 12 часа са 720 минути. Една минута време за 750 души избиратели е абсолютно недостатъчна. В много страни съществува практиката да се гласува в два последователни дни. И ако ние не можем да приемем тезата, че в единия ден ще гласуваме за единия вид избори, в другия ден - за другия вид избори, нищо не пречи в нашия Избирателен закон, в това няма нищо страшно, да предвидим, че изборите се провеждат в събота и неделя, в което едновременно ще се извършват и двата вида избори.

Други забележки нямам. Главните ми съображения бяха по отношение изискването и аз държа да подчертая още веднъж това, че избирателите трябва да имат възможността да избират еднакъв брой народни представители и

обратното - народните представители в цялата страна да бъдат равнопоставени.

И сега искам да обърна особено внимание върху нещо - ако ние произведем изборите, общинските избори, при досегашното административно деление, фактически ние с нищо не спомагаме за разграждане и за промяна на системата, това, което всички ние желаем да се извърши. Ние увековечаваме една структура за един следващ период от време, поне най-малко две години, в което време никакви промени не могат да бъдат извършени, защото ние закрепостяваме и увековечаваме точно тази сегашна система, структура, в общините. 240 общини с 240 структури, които не могат да бъдат разградени. И затова ние на всяка цена трябва да минем към едно ново административно деление.

Още нещо - има общини, които практически не функционират. И днес и във вестник "Дума" пише за община "Марица", която не работи. Това е община, която отдавна чака да се разпадне на своите естествени съставни части. Град Средногорие чака да се раздели на Пирдоп и Златица. Община "Родопи" чака да се раздели на община "Кричим", община "Перушица", община "Стамболийски" и т.н. Ние нямаме право да пречим на местните жители, на хората така както виждат своята собствена организация, с някаква мудност, с някаква нерешителност на нашата законодателна дейност.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Нека да преценим заедно. 20 души са поискали още думата. Практически това е оправдано, защото предложенията трябва да се правят по време на първото четене, за да могат спокойно да се анализират и вземат предвид при второто. И да не се законодателствува инцидентно. Очевидно днес целият този каталог не може да бъде изчерпан. Разискването на първо четене на Избирателния закон ще продължи и утре. И затова да се попитаме заедно не е ли по-целесъобразно сега след почивката да довършим Конституционния съд. Аз се притеснявам, че този съд трябва да стане не само закон, а да се избират и като лица. А да продължим с тези дебати утре като точка първа на пленарното заседание. Дотогава искам много да вярвам, че ще може да се разпадне и Законът за местното самоуправление, защото и аз чувствам - много от ораторите са задължени да говорят за местните избори без обаче да имат пред себе си материята за местните административни органи. И ако това стане така, за утре ще имаме поне пред себе си един проект и ще може всичко това да се съчетава в една обща логика. Може би да постъпим така.

Тогава нека да гласуваме с вдигане на ръка след почивката да продължим второто четене на законопроекта за Конституционния съд. Който подкрепя то-

ва предложение моля, да гласува.

Има ли против, господа? 14 въздържали се, 4 против.

Благодаря ви. Продължаваме в 18 часа така, както беше решено току-що.

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Преминаваме към разглеждането на точка втора:

ВТОРО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Колеги, вчера стигнахме до глава трета. Сега продължаваме. Има думата господин Джеров. Моля заемете местата си и се съсредоточете.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Вчерашното заседание приключихме с гласуване и на глава втора, включително чл.11.

Сега преминаваме към глава трета със заглавие "Дейност на съда".

"Член 12. Ал.1. Конституционният съд:

1. дава задължителни тълкувания на Конституцията;
2. произнася се по искане за установяване на противоконституционност на законите и на други актове на Народното събрание, както и на актове на президента;
3. решава спорове за компетентност между Народното събрание, президента и Министерския съвет, както и между органи на местно самоуправление и централните изпълнителни органи;
4. произнася се по съответствието на сключените от Република България международни договори с Конституцията, преди ратификацията им, както и за съответствие на законите с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна;
5. произнася се по спорове за конституционността на политическите партии и сдружения;
6. произнася се по спорове за законността на избора на президент и вицепрезидент;
7. установява обстоятелствата по чл.97, ал.1 и 2 от Конституцията;
8. произнася се по спорове за законността на избора на народен представител;
9. установява неизбираемост или несъвместимост на народен представител с упражняването на други функции;
10. произнася се по обвинения, повдигнати от Народното събрание, срещу президента или вицепрезидента;
11. сменя имунитета и установява фактическа невъзможност и несъвмес-

тимост на съдия от Конституционния съд.

Чл.13. Конституционният съд решава дали отнесенят към него въпрос е от компетентността му.

Чл.14. Ал.1. Конституционният съд се произнася с решения, определения и разпоредения.

Ал.2. Конституционният съд се произнася с решение по съществото на случая.

Ал.3. Решенията на съда се обнародват в "Държавен вестник" в 15-дневен срок от приемането им и влизат в сила три дни след обнародването.

Ал.4. Решенията по спорове за закоността на избора на президент, вицепрезидент или народен представител, за установяване на неизбираемост или несъвместимост на народен представител, както и за фактическа невъзможност за изпълнение на задълженията и несъвместимост на съдия от Конституционния съд, влизат в сила от датата на постановяването им.

Ал.5. Актовете на съда са окончателни.

Ал.6. Актовете на съда, заедно с мотивите се издават в годишник.

Чл.15. Ал.1. Конституционният съд заседава, когато присъствуват най-малко две трети от съдиите.

Ал.2. Решенията и определенията на съда се вземат с мнозинство повече от половината от всички съдии.

Ал.3. Не се допуска въздържане от гласуване."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Добре, дотук обсъждаме от чл.12 до чл.15 включително.

Има думата господин Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин председателю, господа народни представители, имам няколко бележки по текста.

Първо, по чл.12, точка 7, която гласи: "установява обстоятелствата по чл.97, ал.1 и ал.2 от Конституцията". Това е неточно, тъй като съгласно чл.97 от Конституцията ал.1 има четири точки, а ал.2 казва изрично, че Конституционният съд се произнася само по точка първа и втора на чл.97, ал.1. Следователно, за да бъдем прецизни и точни, би следвало точка 7 да гласи така: "установява обстоятелствата по чл.97, ал.1, точка 1 и 2 от Конституцията".

Член 13 гласи: "Конституционният съд решава дали отнесенят към него въпрос е от компетентността му." Идеята явно на чл.13 е, че не може да има спор за компетентност между Конституционния съд и други органи, например Върховния административен съд, Върховния касационен съд, Министерския съвет и т.н. Това е идеята на чл.13. Щом Конституционният съд реши, че даден въпрос е от неговата компетентност, никой друг орган не може да го ос-

порва и той, Конституционният съд, трябва да реши.

Според мен обаче, тази идея трябва да бъде отразена по-ясно в чл.13, защото така, както е дадена, все още не изразява това. Затова предлагам за правна прецизност и яснота чл.13 да гласи така: "Конституционният съд сам решава дали отнесенят към него въпрос е от компетентността му, която не може да бъде оспорвана", следователно никой друг орган не може да оспорва компетентността на Конституционния съд.

По чл.14, ал.6, която гласи: "Актовете на съда, заедно с мотивите се издават в годишник". Това е нещо като решенията на Върховния съд, които се издават в годишник, но и тук, за да бъдем прецизни, тъй като актовете на Конституционния съд са решения, определения, разпореждания, примерно с разпореждане се образува едно дело, документи, които могат и се изискват при дадени обстоятелства и тези документи просто не е необходимо да бъдат публикувани в годишник. Затова предлагам текстът да гласи така: "Решенията и определенията по допустимостта на направените искания, заедно с мотивите, се издават в годишник". Това са актовете, които имат правно значение и са съществени, ще имат значение за всички, интересуващи се от тази материя.

И още нещо. Предлагам в чл.14 една нова алинея, примерно 5а или 6, а б да стане 7. Предлагам следния текст: "Решенията на Конституционния съд са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани". Струва ми се, че това сме го пропуснали, тъй като го имаше в един от вариантите. Решенията на Конституционния съд трябва да бъдат абсолютно задължителни както за Народното събрание, президента, така и за абсолютно всички граждани в страната. Това трябва да се прогласи изрично в Закона за Конституционния съд.

Това бяха моите бележки по тези текстове до чл.15.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Давам думата на господин Ибрахим Татарлъ.

ИБРАХИМ ТАТАРЛЪ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Ние сме на второ четене на законопроекта за Конституционния съд. Вземам думата, за да направя едно предложение към чл.12 на проекта. Но преди това искам с две думи да споделя с вас моите тревоги във връзка с този законопроект.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Татарлъ, много Ви моля, Вие сам казахте, че сме на второ четене и такива принципини становища бяха излагани вече.

ИБРАХИМ ТАТАРЛЪ: Именно. Само с две думи ще кажа, моля Ви се.

На първо четене на този законопроект изслушахме краткия доклад на ува-

жавания господин Николай Павлов. Ценеп анализ и допълнения към законопроекта бяха направени от господин Янаки Стоилов, господин Любен Корнезов, Петър Обретенов и др. Не се съмнявам в тяхната добросъвестност, но аз напълно споделям критичните бележки на госпожа Снежана Ботушарова. Изразявам своите опасения от бъдещата дейност на Конституционния съд, който се превръща в четвърта власт и първи по значение държавен орган в системата на държавния апарат. Недай Боже при неудачно комплектуване на Конституционния съд, този съд би се превърнал в гилогина на демокрацията в нашата страна.

Но институцията на Конституционния съд е вече факт на новата Конституция на Република България и нас не ни остава нищо друго, освен да допринесем за подобряването на текста на законопроекта за Конституционен съд.

Имам някои бележки към чл.12 на законопроекта за Конституционен съд, както отбелязах. В него се очертават направленията на дейността на Конституционния съд. Смятам, че не са обхванати някои съществени сфери от обществено-политическия и културния живот и по-специално на личността и гражданите в Република България. Аз имам предвид преди всичко правата и свободите на българските граждани, регулирани в Глава първа и втора на новата Конституция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Татарлъ, много Ви моля, конкретно предложение по конкретна точка.

ИБРАХИМ ТАТАРЛЪ: Точно това ще направя.

Ето защо предлагам едно допълнение към чл.12. Без да формулирам точен текст, смятам, че това трябва да се направи чрез допълнителна алинея, в която да се предвижда защитата на нарушенията на конституционните права и свободи на българските граждани.

В подкрепа на предложението си бих се позовал на теорията и практиката на другите страни. Така например в основния закон на ФРГ от 1949 г. се предвижда изрично разглеждането на спорове по жалби на нарушени конституционни права на гражданите.

Близки функции се предвиждат в Конституцията на Испания.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Татарлъ, ще бъда принуден да ви отнема думата. Помолих Ви да дадете точен текст с точна аргументация.

ИБРАХИМ ТАТАРЛЪ: Аргументирам предложението и свършвам.

В тази конституция се предвижда изрично приемането на постановление за защита правата във връзка с нарушението на правата и свободите на гражданите.

Моля едно перефразиране на това, на което се позовах. Приемете го като предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Но Вие трябваше да го направите в писмен вид, за да може тук председателят на Законодателната комисия да вземе отношение.

ИБРАХИМ ТАТАРЛЪ: Аз не възразявам допълнително да се разгледа предложението в комисията.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Други народни представители? Заповядайте, господин Даскалов.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Господин председателю, госпожи и господа! Известно е, че институтът на Конституционния съд бе създаден като институт, балансиращ трите власти.

В чл.12, т.3 се регламентира, че Конституционният съд разрешава спорове за компетентност между Народното събрание, президента и Министерския съвет, както и между органи на местно самоуправление и централните изпълнителни органи.

Считам, че тази компетентност на Конституционния съд излиза извън рамките на ролята, която е определена да играе той в нашата система, тъй като спорове за компетентност между местното самоуправление и централните изпълнителни органи биха могли да бъдат разрешавани от Върховния административен съд. Считам, че Конституционният съд не следва да се занимава с такива спорове, поради което предлагам т.3 да приключи до запетаята и да гласи: "Решава спорове за компетентност между Народното събрание, президента и Министерския съвет във връзка с нормо-творческата им дейност."

Освен това в т.5 на същия член е предвидено, че Конституционният съд се произнася по спорове за конституционността на политическите партии и сдружения. Считам, че този текст е в противоречие със Закона за партиите и дали този закон ще съществува в този му вид или ще бъде приет друг закон, това е без значение, тъй като закон за партии ще съществува винаги. В този Закон за партиите винаги ще бъде регламентиран начинът на регистрацията на отделните политически партии и сдружения. Там компетентният съд ще реши дали е конституционно и законосъобразно регистрирането на съответната партия. И не следва да става от Конституционния съд, тъй като би следвало да се предвиди в същия закон и възможност за обжалване на това решение на първоинстанционния съд.

С други думи, в т.5 се въвежда една апелативна инстанция по отношение решенията на компетентния съд за регистрация на политически партии и сдружения. Затова предлагам т.5 да отпадне.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Заповядайте, господин Стоянов. Реплика ли?

СТОЯН СТОЯНОВ: Да.

Уважаеми господин председателстващ, уважаеми дами и господа! Използвам правото си на реплика, за да я отправя както към господин Даскалов, така и към господин Татарлъ, тъй като по отношение на първата част на господин Даскалов, по отношение на т.3, а също и по цялостното изказване на господин Татарлъ въпросите са конституционно решени.

Много моля, почитаемите народни представители, преди да вземат отношение, да направят справка с чл.149, ал.2 от действащата Конституция, която изрично казва, че със закон не могат да се дават или отнемат правомощия от Конституционния съд. *(Възгласи: "Браво!", единични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Други народни представители по тези членове? - Не виждам.

Господин Джеров, имате думата.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: В случая аз бях улеснен от колежата Стоян Стоянов, защото възраженията, които бяха направени, са възражения срещу конституционни текстове. Но конституционните текстове са приети, те са в сила и никой от нас няма право да ги изменя. И с оглед именно редакцията на чл.12, ал.1. т.3 и 5 не мога да направя никакви промени, защото това означава да променям Конституцията, а тук ние такива права нямаме.

Предложението на господин Корнезов, засягащо чл.12, ал.1, т.7, го възприемам и предлагам: "Установява обстоятелствата по чл.97, ал.1, т.1 и 2 и ал.2 от Конституцията", както беше казано.

Господин Корнезов също така направи предложение за промяна в чл.13 - "Конституционният съд сам решава дали отнесенят към него въпрос е от компетентността му, която не може да бъде оспорвана." Приемам, основателно е.

Не бих се съгласил с господин Корнезов по отношение промяна на чл.14, ал.6, защото актовете на съда с мотивите се издават в годишник. Нека всички актове да бъдат включени в годишника, а да не става дума вече за изключване на някои. Конституционният съд ще издава такива актове, които ще бъдат интересни и затова нека всички те да влязат в този годишник.

Предложението, пак на господин Корнезов, че решенията на Конституционния съд са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани - споделям, основателно и правилно е и би могло да се приеме.

Ще помоля, господин председател, да поставите на гласуване докладваните текстове.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Ако няма никакви други до-

пълнения, възражения, гласуваме членове 12 до 15 включително, с направените поправки и допълнения. Гласуваме, господа.

198 гласа - за, 16 - против, 6 - въздържали се. Членове 12 до 15 включително са приети.

Продължаваме, господин Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Чл.16. Конституционният съд действа по инициатива на органите и лицата, посочени в чл.150, ал.1 от Конституцията.

Чл.17. Ал.1. Исканията до съда се правят в мотивирана писмена форма с приложени писмени доказателства.

Ал.2. Исканията за обявяване на неконституционност могат да се предявяват от деня на обнародването на акта.

Ал.3. Исканията за решаване на спорове за компетентност по чл.149, ал.1, точка 3 от Конституцията се правят пред Конституционния съд само след обсъждане предмета на спора между заинтересованите институции.

Ал.4. Исканията за решаване на спорове относно закоността на избора на президент, вицепрезидент и народен представител се правят в 15-дневен срок от решението на Централната изборителна комисия.

Чл.18. Ал.1. Председателят на съда с разпореждане образува делото, определя съдия-докладчик и датата за разглеждането му.

Ал.2. Заинтересованите институции се уведомяват за образуването на делото, като се определя срок за представяне на писмени становища и доказателства.

Чл.19. Ал.1. По постъпилите искания по чл.17 Конституционният съд се произнася с определение в закрито заседание за допустимостта им.

Ал.2. При отклоняване на искането то се връща на подателя с мотивирано определение.

Чл.20. Ал.1. Конституционният съд може да изисква допълнително писмени доказателства, както и да възложи изготвянето на експертни заключения.

Ал.2. Никой не може да откаже предаването на поискана информация или писмени доказателства, независимо от това дали съставляват държавна или служебна тайна."

Господин председател, нека дотук да поставим на гласуване текстовете.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господа, имате думата по членове 16 до 20 включително. Имате ли забележки, допълнения, нещо неясно? Няма.

* Гласуваме членове от 16 до 20 включително. Гласувайте, господа.

Със 196 за, 6 против и 12 въздържали се член 16, 17, 18, 19 и 20 са приети.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Продължаваме с член 21.

Чл.21. Ал.1. Заседанията на Конституционния съд се провеждат без участието на заинтересованите страни с изключение на изрично посочените от закона случаи, както и когато съдът реши друго.

Ал.2. Съдът може да разпoredи личното явяване и изслушване на експерти.

Ал.3. За заседанието се води протокол, който се подписва от председателя и секретаря-протоколист на съда.

Ал.4. Когато прецени, че събраните доказателства са достатъчни, съдът се произнася с решение в двумесечен срок.

Ал.5. Когато Конституционният съд се е произнесъл с решение, по същия предмет не могат да се правят нови искания.

Чл.22. Ал.1. С решението си съдът се произнася само по направеното искане. Той не е ограничен с посоченото основание за несъответствие с Конституцията.

Ал.2. Актовете, обявени за неконституционни, не се прилагат.

Ал.3. При актове, постановени от некомпетентен орган, Конституционният съд обявява тяхната нищожност.

Ал.4. Възникналите правни последици от акта по алинея 2 се уреждат от органа, който го е постановил.

Ал.5. Решението за незаконност на избор на президент, вицепрезидент и народен представител и за неизбираемост и за несъвместимост на народен представител се изпращат на Народното събрание, на Централната избирателна комисия и на заинтересованите органи и лица.

Чл.23. Ал.1. Решението за повдигане на обвинение от Народното събрание срещу президента или вицепрезидента се изпраща в Конституционния съд заедно с мотивите, писмените доказателства и протоколите от пленарните заседания при условията на чл.103, ал.2 от Конституцията.

Ал.2. Председателят на Конституционния съд образува производство, определя трима съдии-докладчици, датата за разглеждане и уведомява обвинения.

Ал.3. Препис от решението, писмените доказателства и протоколите се изпращат на обвинения, който в 15-дневен срок може да представи или поиска събрание и на други доказателства.

Ал.4. В производството са допустими всички видове доказателства. Обвиненият има право да участва в производството със защита.

Ал.5. Председателят на Народното събрание се уведомява за датата на заседанието. В производството участва и определен от Народното събрание на-

роден представител, който да поддържа обвинението."

Предлагам да гласуваме дотук.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин председателю, имам две бележки. По чл.21, ал.5, която гласи: "Когато Конституционният съд се е произнесъл с решение, по същия предмет не могат да се правят нови искания." Това е така наречената "res iudicata" или сила на присъдено нещо, ако мога така да се изразя. А това е така с неговите проекции, но мисля, че това е неточно. Конституционният съд се произнася освен с решение, произнася се и с определение, ние вече приехме член 19, ал.2, по допустимостта на направеното искане. Тоест, това е нещо като правото на иск. Тоест, с определение се отхвърля искането, когато е недопустимо без Конституционният съд да се заема и да се произнася по съществуващото на спора. Ако има такова определение, с което е отхвърлено искането като недопустимо, не може същият орган или лица да правят повторно искане на същото основание.

Затова считам за по-голяма прецизност, а и точност, член 21, ал.5 да гласи: "Когато Конституционният съд се е произнесъл с решение или определение за недопустимостта на направеното искане, по същия предмет не могат да се правят нови искания."

И още една бележка. По член 22, ал.1, където изрично е казано във второто изречение "той не е ограничен с посоченото основание за несъответствие с Конституцията". За да бъдем още по-точни, ние вече приехме член 1, ал.2, че Конституционният съд се произнася не само относно това дали противоречи на Конституцията, но и на съответните закони в рамките на своята компетентност и то в редица случаи. Затова считам, че чл.22, ал.1 трябва да гласи: "С решението си съдът се произнася сам по направеното искане, но той не е ограничен с посочените основания за противоконституционност и незаконосъобразност."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Трифон Георгиев има думата.

ТРИФОН ГЕОРГИЕВ: аз имам един въпрос към господин Джеров. В член 21, ал.4 се казва: "Когато прецени, че събраните доказателства са достатъчни, съдът се произнася с решение в двумесечен срок." Това значи, че когато доказателствата не са достатъчни, съдът може да се произнесе в по-дълъг срок. Като имаме предвид, че този съд е най-важният в държавата, че ще решава най-важни въпроси, които обществеността, държавата, държавните институции ще ги очакват, не може ли този срок да бъде намален примерно на едномесечен

срок. Като имаме предвид и високата квалификация на тези съдии, които го съставляват.

Ето защо аз предлагам, ако съдебните правила позволяват това, срокът да стане едномесечен.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Татарлъ.

ИБРАХИМ ТАТАРЛЪ: Уважаемо председателство, уважаеми народни представители! Аз имам една единствена бележка към чл.21, ал.1, където се казва: "Заседанията на Конституционния съд се провеждат без участието на заинтересованите страни, с изключение на изрично посочените в този закон случаи, както и когато съдът реши друго". Мен това не ме убеждава. Това противоречи с принципа за невиновност до доказване на противното, т.е. концепцията за презумпция. Аз бих предложил текстът да добие такъв вид: "Заседанията на Конституционния съд се провеждат с участието на заинтересованите страни..." и т.н. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Татарлъ, става въпрос за заинтересовани страни. Господин Георгиев поиска думата.

ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ: Благодаря, господин председателстващ. Аз вземам думата за реплика във връзка с изказването на господин Татарлъ, за да обърна внимание върху това, че тук не става дума за наказателен процес, както той се изказа, за да е необходимо да направим извода, че противоречи така, както се предлага разпоредбата на правото на защита, презумпция за невиновност и т.н.

Поначало единствените случаи, които касаят изследване на някаква виновност, това са случаите свързани с президента и с вицепрезидента в този закон и там заседанията, както виждате, са публични и те дори имат право и на защита. Това изрично е казано. Всички останали заседания поначали се занимават с въпроси, свързани с дейността на органи, за които е направено искане или е сезиран Конституционният съд, че техните действия - да речем издаване на закони, ако е Народно събрание, издаване на указ - ако е президент, постановление на Министерския съвет и т.н., т.е. противоречат на Конституцията или не са законосъобразни. Затова не е необходимо да има принцип на публичност, самият Конституционен съд му се дава това право сам да преценява дали да има публичност или да няма публичност за всеки конкретен случай. Принципът е точно обратният на съдебния процес. Ние тук, както се изяснихме, правното положение на Конституционния съд и правната характеристика - това не е съдебен орган в смисъла на закона, затова не е и налице съдебен процес, не е съд. Ето защо аз подкрепям текста така, както е предложен. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви. Още една реплика на господин Даскалов.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Като се съгласявам с повечето от онова, което каза колегата преди мен, аз обаче подкрепям становището на господин Татарлъ, тъй като принципът за публичност е един демократичен принцип и независимо от това, че не се касае за наказателна процедура, трябва да се даде възможност на заинтересованите да участвуват в процедурата по разглеждане на споровете пред Конституционния съд. Само даже ако щете, за да се подчертае демократичността в този процес на разрешаването на спора от Конституционния съд, който спор - разбрахме - не е съдебен в класическия смисъл на думата. Но че участието на заинтересованите страни даже и тогава, когато не се касае за персони, физически лица, участието на заинтересованите страни е явно един демократичен акт, един демократичен принцип и той е изведен в науката като принципа на публичност. Това защо е необходимо, след като даже и ако щете от гледна точка на процесуална икономия тъкмо той е твърде за предпочитане, за да може Конституционният съд веднага да отпрати своите искания към спореците, към заинтересованите страни. В този случай този контакт на Конституционния съд с всяка една от спореците страни, контактът между спореците страни ще улесни твърде много самия Конституционен съд. Защо да го лишаваме от тази възможност? Затова аз подкрепям това становище и от чисто правна гледна точка, и от гледна точка на демократичността въобще в процеса. В този случай пък - процеса пред Конституционния съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви. Други? - Няма. Господин Джеров, имате думата.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: И тук имаше голяма активност от страна на народните представители. Ще се постарая подред на предложенията да взема отношение.

Господин Татарлъ, както и колегата Даскалов считат, че чл.21 трябва да претърпи изменение по същество, като заседанията на Конституционния съд да се провеждат с участието на заинтересованите страни. Не мога да се съглася с това предложение поради специалната характеристика, ако мога така да се изразя, на Конституционния съд. Ние, юристите, които работим в областта на правораздаването сме свикнали да се явяваме от едната или от другата страна и да провеждаме съдебното производство на базата на публичност и състезателност. Но Конституционният съд е нещо друго. Нека да погледнем функциите или дейността, както сме казали, на Конституционния съд, дадена в чл.12: "Дава задължителни тълкувания на Конституцията. Произнася се по искане за установяване противоконституционност..." и т.п. Да не ги чета сега. За-

що трябва да има състезателност, която не съществува? Затова поддържам разпоредбата и считам, че заседанията на Конституционния съд по принцип се провеждат без участието на заинтересованите страни - Министерския съвет или други органи, местните или централните органи и веднага идва изключението в същото изречение: "с изключение на изрично посочените от този закон случаи". Преди малко прочетох текстовете на чл.23: "Решенията за повдигане на обвиненията/чета ги съкратено/ се изпращат заедно с мотивите..." и т.н. Писмените доказателства се пращат на обвинения. Това е чл.23, ал.3. Или тогава, когато е засегнато едно лице, то се призовава и то има право да получи целия материал на съда. То има право да се яви и да защити своите интереси, но тогава, когато няма такова положение, считам, че съвсем правилно Законодателната комисия е предложила да няма публичност на съдебното заседание. То не е всъщност и съдебно заседание. То е нещо по-специално.

Предложението в чл.21, ал.4 съдът да се произнася в по-ускорен срок. Всички ние, които сме участвували в съдопроизводството знаем, че по някой път казусите са много сложни, а когато стигнем до Конституционния съд, там ще има твърде много умуване - ако мога така да се произнесе. Затова срокът до два месеца никак не е дълъг. Никой не казва, че трябва на двата месеца да се реши въпросът, но двата месеца като инструктивен срок са достатъчен и нормален. Пак ви казвам - Конституционният съд ще се занимава с много сериозни правни спорове, както и фактически спорове и те не биха могли да бъдат решавани толкова бързо. Предлагам двумесечният срок в ал.4 на чл.21 да остане.

Колегата Корнезов предлага ал.5 на чл.21 да бъде изменена, когато Конституционният съд се е произнесъл с решение или определение за недопустимостта на направеното искане, по същия предмет не могат да се правят нови искания. Считам, че е правилно и основателно бихме могли да го приемем.

Следващото предложение - чл.22, ал.1. Беше направено предложение съдът да се произнася относно съобразността на атакувания акт с Конституцията и със законите на страната. Не го възприемам това предложение. Моля същото да не бъде възприето. Имахме дебати по чл.1, ал.2 от този закон, който приехме вчера и там решението е, че съдът се ръководи само от разпоредбите на Конституцията и от този закон, а не от всички закони, които действуват. Аз там изложих съответните мотиви. Те бяха възприети от уважаемите народни представители, затова считам, че тук чл.22, ал.1 трябва да остане точно така, както е предложен от Законодателната комисия.

Моля господин председател, да поставите на разглеждане и гласуване текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Мисля, че няма други до-

пълнения, други изменения на текстовете.

Моля, колеги, за малко внимание! Чухте тези няколко промени, които бяха направени в първоначалния текст на членове 21, 22 и 23. Моля да се гласуват тези три члена на законопроекта. Гласувайте, ако обичате!

Членове 21, 22 и 23 се приемат със 190 гласували за, 15 против, 12 въздържали се.

Преминаваме към текста на чл.24.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Чл.24, ал.1. Конституционният съд разглежда делото в състав най-малко три четвърти от всички членове.

Ал.2. Обвиненият има право на лични обяснения пред съда.

Ал.3. Съдът постановява решението си с тайно гласуване.

Ал.4. С решението си съдът прекратява или отказва да прекрати пълномощията на президента или вицепрезидента.

Ал.5. Решението се съобщава веднага на обвинения, на председателя на Народното събрание, на президента или вицепрезидента и на председателя на Министерския съвет.

Ал.6. Когато Конституционният съд прекрати пълномощията на президента или вицепрезидента за държавна измяна, делото се изпраща на главния прокурор.

Чл.25, ал.1. Решението за снемане имунитета на съдия от Конституционния съд се взема с тайно гласуване.

Ал.2. На съдията от Конституционния съд се дава възможност да даде лично обяснение пред съда. Той не участва в гласуването.

Чл.26. В случаите на установяване на несъвместимост на народен представител, му се представя възможността по предходния член.

Чл.27. При неизпълнение на разпореждане или определение на съда, председателят налага на виновното лице глоба до 5000 лева. Наложенията глоба не подлежи на обжалване, но може да бъде намалена или отменена от председателя на Конституционния съд."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Членове 24, 25, 26 и 27 - имате думата, колеги. Няма желаещи. Няма спорни моменти по тези членове.

При това положение, моля ви да гласуваме тези четири члена. Гласувайте, ако обичате, господа!

206 гласували за, 9 против, 12 въздържали се. Приемат се членове 24, 25, 26 и 27.

По-нататък, господин Джеров.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Преходни и заключителни раз-

поредби.

& 1. Конституционният съд приема правилник за организация на дейността си.

& 2, ал.1. Съставът на Конституционния съд през първия мандат се обновява по жребий.

Ал.2. След изтичане на тригодишния срок се обновява с двама представители от квотата на Народното събрание и с един от квотата на президента и на съдебната власт.

Ал. 3. След изтичане на 6-годишния срок се обновява с двама представители от квотата на президента и с един от квотата на Народното събрание и съдебната власт."

Това е законопроектът.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Имате думата, колеги, по преходните и заключителните разпоредби. Да, заповядайте, господин Желев.

ГЕОРГИ ЖЕЛЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Знаете, че съгласно повата Конституция на Република България правоприменик на пълномощията, свързани със споровете по закоността на изборите в нашата страна се явява Конституционният съд. Ще ви припомня, че на 19 март Великото Народно събрание на Република България прие решение, с което установи закоността на изборите, проведени на 10 и 17 юли за Седмо Велико Народно събрание и призна за редовни пълномощията на 408 народни представители по списъка на приложение N 16 към доклада на Мандатната комисия. Също така възложи на Мандатната комисия да предложи становище по повдигнати в хода на разискванията въпроси, като до решаването им от Великото Народно събрание всички народни представители имаха права на избрани депутати съгласно решенията на Централната изборителна комисия и съответните районни изборителни комисии.

Като се има предвид, че остана един, единствен случай - т.нар. "висящо производство" - случаят с 90. едномандатен изборителен район в град Пазарджик, предлагам на основание на чл.149, ал.1, т.7 от Конституцията на Република България към Преходните разпоредби да бъде включен & 3.

"& 3. Конституционният съд в срок от две седмици след формирането си се произнася за закоността на избора на народен представител от Седмото Велико Народно събрание в 90. едномандатен изборителен район, град Пазарджик." Разбирам напълно, че то в края на краищата няма да има правни последици, но смятам, че морален ангажимент за Седмото Велико Народно събрание е да приключи с решаването на този въпрос, като го възложи на Конституционния съд, в чиито правомощия при новия закон, който се предлага за об-

съждане, влиза това.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има ли други колеги? Да, заповядайте, госпожа Русева.

ЗЛАТКА РУСЕВА: Правя реплика на преждеговорившия, защото това, което той предлага е фактически прилагане на един закон с обратна сила. Към момента на избиране на Великото Народно събрание не е съществувала нито институцията на Конституционния съд, още по-малко е съществувал този законопроект, който сега разглеждаме - за Конституционния съд и неговите Преходни разпоредби. Още повече, че тогава законността на мандата се е установявала съобразно действащите норми на Закона за избиране на Велико Народно събрание и всичко, което е приело Великото Народно събрание в тази връзка.

Така че това предложение освен че е незаконно съобразно то е напълно нелогично.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Нешев иска думата.

СТЕФАН НЕШЕВ: Благодаря много на колежката, която преди малко каза, че законите не могат да имат обратна сила. Това беше мотивът им да не подпишат Конституцията. Днес се основават на този мотив. Значи имам морала, че съм я подписал. Благодаря ви! (*Ръкопляскация от мнозинството и представителите на "Зелената партия"*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Господин Даскалов поиска думата.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: За разлика от господин Нешев аз толкова не съм благодарен към него, както той към преждеговорившата колежка. Предложението на господин Желев е неконституционно съобразно. И аз задавам въпроса - ако се установи, че този закон, който сега се гласува за работата на Конституционния съд, е неконституционно съобразен, кой ще реши това?

ПИРИН ВОДЕНИЧАРОВ (*от място*): И аз ще гладувам.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Благодаря Ви, че ще дойдете в нашите палатки на гладуващите. Благодаря Ви! Ще се увеличим с още един.

Не е конституционно съобразно затова, защото изборите бяха проведени при действието на друг закон. Изборите бяха проведени при закон, чиято законно съобразност на изборите е прерогатив на Народното събрание. С настоящото предложение на господин Желев се прави да се иземе от прерогативите на Народното събрание един предмет на регулиране на тези обществени отношения, които са се създали под действието на един друг закон. Елементарните правила изискват по време на действието на съответния закон, да се прилага

и той. Така че конституционността на изборите, които се проведоха за това Народно събрание, върху нея може да се произнася само то и никой друг.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН-ГЛУШКОВ: Господин Павлов иска думата.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Дами и господа, правя изричната декларация, че не бих желал в никакъв случай моето име да бъде смесвано с това на Стоян Ганев.

И въпреки това искам да ви кажа някои неща от недалечното наше минало.

Първо, същото това Народно събрание гласува перфектността на избора на 408 депутати. Проверете колко избори са направени до сега, за колко депутати. Въпросът за Стоян Ганев е решен тъкмо с това Народно събрание. Това е основният въпрос, по който правя възражение. Пак повтарям, без да позволявам някой по какъвто и да било повод да смесва моето име с това на Стоян Ганев.

Вторият довод - направеното предложение противоречи на разпоредбата на чл.149 от сега действащата Конституция. Затова защото в чл.149, т.7, се говори за това, че Конституционният съд се произнася по спорове за законността на избора на народен представител, но когато започнахме да разискваме въпроса за действие на закон по време, той действа от днес насетне, а не от днес назад в миналото.

Следователно никакъв въпрос не би могъл да бъде поставен за правоотношения, възникнали преди приемането на този закон.

Благодаря за търпението.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Думата има господин Аврамов. И може би да приключим по този малко изкуствено повдигнат проблем. Нека да се съсредоточим към окончателното приемане на закона.

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Моля председателстващият да споменава не парламентарна група СДС, а парламентарна група СДС-Национално движение - така е регистрирана в Бюрото на Великото Народно събрание. *(Единични ръкопляскания в залата)*

Наистина този параграф противоречи на Конституционния текст. Затова предлагам да бъде оттеглен и да продължим да гласуваме.

ГЕОРГИ ЖЕЛЕВ: Благодаря, колеги. Аз приемам аргументите, които бяха поднесени. Едновременно с това бих искал да споделя, че съм удовлетворен от това, че все пак част от хората се притесняват от факта, че един независим орган, какъвто е Конституционният съд, може да даде вярно решение. Това ми

е достатъчно и оттеглям предложенията си. Благодаря.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Всъщност беше направено само едно предложение от господин Желев, който го оттегли. Но все пак ми се струва, че като юрист, трябва да поддържам казаното от господин Николай Павлов. Този закон действа от влизането му в сила нагатак във времето. А, както каза господин Павлов, за възникналите правоотношения или случаи, той не може да намери приложение.

Моля да бъдат гласувани & 1 и 2, както са дадени в предложението на Законодателната комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Гласуваме & 1 и 2 на Преходните и заключителните разпоредби. Моля, гласувайте, господа.

Със 192 гласували за, 3 против и 4 въздържали се, Преходните и заключителните разпоредби са приети и с това обявявам Закона за Конституционния съд за приет. *(Звъни, ръкопляскация)*

(Текстът на закона - Приложение 2, I, II)

Благодаря на господин Джеров, господин Корнезов и господин Вълканов за положения труд във връзка с този закон.

Уважаеми колеги, тъй като часът приближава осем, мисля, че няма да бъде целесъобразно да започнем следващата точка. Няма да можем да проведем дебатите. Така че, тя ще остане за утре. Преди да ви прочета няколко съобщения, искам да ви информирам, че утре заседанието ще започне в 15 часа.

Моля за две минути внимание.

Комисията за административно-териториално устройство ще има заседание утре от 11 часа в зала 412.

Комисията по национална сигурност - заседание на 31 юли от 10 часа, стая 38 на Народното събрание.

Комисията по радиото и телевизията - заседание в четвъртък, 10 часа в зала "Изток".

Съвместно заседание на Комисията по националната сигурност и Комисията по външната политика, насрочено за 31 юли, сряда, се отлага за 1 август, четвъртък, от 10 часа в зала "Изток".

Извънредна пресконференция, организирана от пресцентъра на Великото Народно събрание и Клуба на парламентарния журналист на тема: "Житейските съдби на хората и парламента". Тя ще се състои утре, сряда, от 11 часа в зала "Запад".

Комисията по парламентарна етика - заседание в четвъртък от 10 часа, стая 521 на Президентството.

Комисията по демографските проблеми - заседание в четвъртък, 11 часа,

зала 411, бул. "Дондуков" 2.

С това закривам днешното заседание.

(Закрито в 19 ч. и 50 м.)

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛИ:

Гиньо Ганев

Иван Глушков